

Det kgl. Landhusholdningsselskabs Generalforsamling

den 13de December 1882.

Præsidenten, Professor Jørgensen: Den i Bestyrelsens Møde foretagne Optælling af de indkomne Stemmesedler har givet følgende Resultat: Til Præsident er gjenvalgt Hr. Etatsraad Tesdorpf med 245 St. Til Medlemmer af Bestyrelsesraadet ere valgte ved almindelig Stemmegivning: Docent N. J. Fjord med 234 St., Jægermester J. Friis med 232 St., Inspektør Buus med 231 St., Bestyrer E. Møller-Holst, Gartner Wendt og Hofjægermester Fr. Friis hver med 228 St., samt Professor Segelcke med 175 St. De fem førstnævnte ere gjenvalgte, og deres Valg gjælder for 3 Aar, hvorimod Professor Segelckes Valg, der er et Suppleringsvalg, kun gjælder for 1 Aar. Af Landboforeningerne ere valgte til Medlemmer af Bestyrelsesraadet for: Viborg Amt: Hofjægermester Lüttichau til Viskum; Randers Amt: Etatsraad Mourier-Petersen til Holbækgaard; Aarhus Amt: Groserer Broge, Aarhus; Svendborg Amt: Kammerjunker Sehested til Brændeskov; Københavns Amt: Proprietær A. C. Andersen til Vadgaard; Bornholms Amt: Proprietær Kirketerp til Lehnsgaard.

Til Revisor er valgt Godsejer Holm til Lerkenfelt med 181 St., og til Medlemmer af Bestyrelsen for »Fond til Landmænds Uddannelse« Baron Berner-Schilden-Holsten med 202 St. og Lektor Freuchen med 175 St.

Bestyrelsesraadet har i sit Møde i Oktober Maaned gjenvalgt de Herrer Inspektør Buus og Kammerraad Andersen

til Medlemmer af »Belønningsudvalget«, og Jægermester J. Friis til Medlem af »Bogudvalget«.

Selskabets Medlemstal var ved Aarets Begyndelse 930, i Aarets Løb havde der været en Tilgang af 48 Medlemmer, medens 26 vare udmeldte og 1 udslettet, saa at Selskabet ved Generalforsamlingen talte 951 Medlemmer.

Bestyrelsesraadet har godkendt det reviderede Regnskab for Regnskabsaaret 1881—82 og meddelt Regnskabsførerne Decharge derfor.

Af Selskabets Konsulent i Husdyrbrug, Dyr læge Jessen aflagdes derpaa følgende Beretning: Af Mejeribødkerlæringer var der ved Aarets Begyndelse 11; i Aarets Løb antoges 8 og dimitteredes 6, saa at der altsaa var 13 tilbage. Som nævnt paa forrige Generalforsamling har det viist sig, navnlig ved Inspektør Buus's Undersøgelser af Lærlingernes Dagbøger, at den Forberedelse, hvormed disse Læringer møde, er for ringe til, at de kunne faa et ordentligt Udbytte af deres Læretid, og der er derfor nedsat et Udvalg, der beskæftiger sig med denne Sag. — Af Hensyn til den Betydning, som Roedyrkingen har for Agerbruget og Husdyrbruget, udvidede Landhusholdningsselskabet i 1879 sin Virksomhed paa Lærlingeinstitutionens Omraade til ogsaa at omfatte Læringer, der ønske Uddannelse i Rodfrugtdyrking. De anbringes i 2 Maaneder paa Gaarde, hvor Roedyrking drives paa en erfaren og dygtig Maade, og maa her tage Del i alt Arbejde vedkommende Roedyrkingen. Tilgangen af Læringer i denne Retning har imidlertid ikke været stor; der var i 1880 14 Læringer, i 1881 6 og i 1882 13.

Konsulentens Virksomhed paa Husdyrbrugsomraadet er fortsat i samme Spor som de foregaaende Aar, skjøndt der ganske vist er kommet nye Opgaver til. Han har i Landboforeningerne holdt Foredrag, af hvilke der forlanges mange flere holdte, end han er i Stand til at overkomme. Af større Foredrag har han sidste Vinter holdt et i Landhusholdningsselskabet og et ved Fedeskuet i Holstebro. Dernæst har han besvaret en Mængde Forespørgsler af for-

skjellig Art og foretaget en Mængde Rejser i Indlandet, ikke alene for Foredragenes Skyld, men ogsaa for stadig at staa i Rapport til Husdyrbruget. Der er saa mange Spørgsmaal paa dette Omraade, at deres Besvarelse nødvendig kræver Studium paa selve Stedet og derfor nødvendiggjør endogsaa temmelig betydelige Rejser. Ved en privat Mands Velvillie har Konsulenten i Foraaret foretaget en Rejse til Nordfrankrig for dér at undersøge Hesteavl, med Hensyn til hvilken der, naar vi skulle følge med Udlandet, ogsaa hos os vil komme til at foreligge nye Opgaver; det er meget sandsynligt, at han, hvad denne Sag angaaer, maaske i Aarets Løb bliver nødt til at stille Forslag om, at der bevilges ham Midler til Rejser til Udlandet, da det, der bevilges ham til Rejseudgifter, gaaer med til Rejser i Indlandet. Endvidere har Konsulenten arbejdet sammen med forskjellige Institutioner og Mænd hele Landet over. Først skal han pege hen paa Stambogssagen, som begyndte for en Del Aar siden, men som navnlig nu har faaet et stærkt Opsving derved, at de samvirkende Landboforeninger paa Sjælland have taget Sagen i deres Hænder. Sammen med disse Foreningers Sekretær, Kammerraad Andersen, har Konsulenten udarbejdet en Stambogsform, som er udgiven paa de nævnte Foreningers Forlag, og hvoraf omtrent hele Oplaget, 2000 Ark, er udsolgt, hvilket er et Vidnesbyrd om, at man gjerne vil have Stambøger. Ogsaa i Jylland har Konsulenten haft med Stambogssagen at gøre, idet det dér er blevet ham overdraget at indtegne de Dyr, der fremstilles paa Dyrskuerne, i de jyske Stambøger, hvorved der vil opnaaes en mere ensartet Indtegning; tillige faaer han herved mere end ellers Lejlighed til at komme omkring paa de jyske Dyrskuer og se Udviklingen paa Husdyrbrugsomraadet i de forskjellige Egne af Jylland, samt til at komme i Berøring med Folk, der særlig arbejde paa dette Omraade. Dernæst har Konsulenten samvirket med det af Fællesforeningen i Jylland nedsatte Udvalg for Husdyravl og Husdyrbrug, for hvilket Udvalg der har foreligget Opgaver af ikke ringe Omfang og Betydning. Der kan saaledes henpeges paa, at der fra dette

Udvalg er udgaaet Forslag til Regler for Bedømmelsen af Kvæg paa Dyrskuer i Jylland, og at det har ledet de Forsøg, der ere anstillede i Jylland med Hensyn til Fedning af Svin. Disse Forsøg ere efter en fælles Plan blevne udførte paa et større Antal jyske Gaarde for at erfare, hvorvidt Fodring med Majs skulde have nogen Indflydelse paa Flæskets Beskaffenhed, og i Fællesforeningens Aarsberetning vil der blive givet Meddelelse om de Resultater, der ere naaede ved disse Forsøg. Noget Afgjørende er man imidlertid ikke kommen til, men der er i flere Retninger kastet Lys over Sagen, og de nye Spørgsmaal, som have fremstillet sig ved disse Forsøg, ville nu søges klarede ved nye Forsøg i det kommende Aar. Ved samme Udvalg er der ogsaa iværksat en Beskrivelse af jyske Kvægbesætninger, nemlig saadanne, hvor der i en Række af Aar gennem en planmæssig Avl er dannet Stammer, og hvor man altsaa er naaet til et Resultat. I det sidste Aar ere 2 saadanne Besætninger beskrevne, og der er ikke saa faa tilbage, som godt kunde komme med, og som forhaabentlig ogsaa ville gjøre det i de kommende Aar, men det er naturligvis et meget omfattende og besværligt Arbejde. Sandsynligvis vil der ogsaa komme til at foreligge Meddelelse angaaende disse Beskrivelser i Fællesforeningens Aarsberetning. Ogsaa med Københavns Amts Landboforening har der fundet et Samarbejde Sted, nemlig ved den i de sidste Aar foretagne Præmiering af hele Kvæghold, noget, som hidtil ikke er forsøgt hertilands, og hvorom der vil komme til at foreligge en Beretning. Naar Konsulenten nævner alt dette, er det selvfølgelig ikke for at antyde den Part, han har i det Arbejde, der saaledes foreligger, thi den er forsvindende lige over for det hele, men hans Tid har været optaget dermed. I det kommende Aar ville lignende Opgaver foreligge og navnlig, som allerede nævnt, paa Hesteavlens Omraade, idet der har begyndt at gjøre sig Bevægelser gjældende, som nødvendig maa følges med stor Opmærksomhed.

Af Konsulenten paa Plantekulturens Omraade, Skolelærer P. Nielsen, var indsendt en Beretning om hans Virksomhed i det forløbne Aar. Af denne fremgik det, at hans

Virksomhed var fortsat i samme Spor som hidtil. Han havde besvaret en Mængde Forespørgsler, hvoraf mange vare indkomne fra de mindre Jordbrugere, samt foretaget en Mængde Undersøgelser af Græsmarker, og ved disse Undersøgelser var der navnlig i de to sidste Aar fremkommet meget af Interesse, som han ventede senere at faa Lejlighed til at give Meddelelse om. Kulturforsøgene vare fortsatte, men efter en større Maalestok end hidtil. Konsulenten havde saaledes nu 856 Forsøgsstykker med Foderplanter og 195 Forsøgsstykker med Kornarter foruden nogle Forsøgsstykker med Roer og Kartofler. Ogsaa har han beskæftiget sig en Del med Maltbygspørgsmaalet og forventer i den kommende Vinter at faa samlet et godt Materiale til Besvarelsen af, hvorledes man paa bedste Maade tilvejebringer godt Maltbyg; dermed ere efter Præsidiets Opfordring hans Undersøgelser afsluttede paa dette Omraade. Endvidere har han gennem et Par Aar foretaget Undersøgelser med Hensyn til den Indflydelse, som en skarp Sortering af Saakornet har i Retning af forøget Afgrøde og forbedret Kvalitet. Af de indhøstede Afgrøder er der udtaget Normalprøver, som ere indsendte til Frøkontrollens Undersøgelse. Endelig har han holdt Foredrag forskjellige Steder og henviser til, at han i Landbrugsordbogen har meddelt en Række Artikler, hvori han har nedlagt Resultaterne af et større Antal Forsøg, saa at disse Artikler forhaabentlig ville kunne yde Landmændene en god Vejledning. Sluttelig udtaler han sig saaledes: »Det er imidlertid kun ved Overanstængelse lykkedes mig at udføre Arbejdet ved disse Forsøg, skjøndt vi uafbrudt have været 3 Mand til stadigt Arbejde i Forsøgsmarken. Antallet af Forsøgsstykker vil derfor ad Aare blive betydelig mindre, og af Hensyn til Arbejdet følger jeg gjerne Præsidiets Opfordring om at lade Forsøgene til Belysning af Maltbygspørgsmaalet fare; men selv om dette skeer, vil jeg dog haardt føle Savnet af en ældre, rigtig øvet og paalidelig Medhjælper, som paa egen Haand er i Stand til at udføre en Del af de i Forsøgsmarken forefaldende Arbejder, som man aldrig ustraffet kan overlade til Daglejere. Ikke mindre føles Savnet i Juni

Maaned, thi til samme Tid, som jeg maa være fraværende fra Hjemmet for at undersøge Plantedækket paa et større Antal Græsmarker, skulde ogsaa helst Afgrøden paa de med Foderplanter besaaede Forsøgsstykker afhugges og undersøges.*

Præsidenten skulde gjøre opmærksom paa, at der fra Bestyrelsens Side var taget Hensyn til det af Hr. Nielsen udtalte Ønske om en Medhjælper, idet der nemlig paa Budgettet for det kommende Regnskabsaar var opført Lønning til en saadan.

Om Selskabets øvrige Virksomhed aflagdes derpaa følgende Beretning af

Sekretæren. Der var afholdt 2 Bestyrelsesmøder og i Juni Maaned et Delegeretmøde til Ordningen af den 15de alm. danske Landmanskforsamling. —

Af Statskassen er derj bevilget Selskabet 5000 Kr. til Ansættelsen af Konsulenter i Agrikulturkemi og Plantekultur, og i Henhold til tidligere Beslutninger har Selskabet rettet Opfordring til de Herrer Laboratoriebestyrer Stein og Skolelærer Nielsen om at overtage disse Pladser, hvilke Opfordringer ere blevne efterkomne. — Virksomhedsplanen for Konsulenten i Agrikulturkemi er omsendt til Selskabets Medlemmer, og disse ville ligeledes have modtaget et Cirkulære fra Hr. Stein angaaende Betalingen for hans Analyser. Cirkulæret har af Hr. Stein først været indsendt til Selskabets Bestyrelse, som har indhentet Oplysninger desangaaende fra en Mængde Laboratorier i Udlandet, og da derpaa Hr. Prof. Barfoed, til hvem det saaledes indsamlede Materiale har været overgivet til Betænkning, har udtalt sin fuldkomne Godkjendelse af den af Hr. Stein i Forslag bragte Tarif, er den derefter af denne udsendt med Selskabets Billigelse. — Til Konsulenten i Plantekultur, som allerede har virket i en Række af Aar i denne Stilling, er der ikke udfærdiget nogen Virksomhedsplan, men da Begrebet »Plantekultur« er saa omfattende, at en enkelt Mands Tid og Kraft langt fra kan magte de herhen hørende Opgaver, og da der allerede er organiseret Virksomhed fra anden Side paa en-

kelte af Plantekulturens Grene, saaledes som Hvededyrkning, Bygdyrkning, Frøundersøgelse o. s. v., er der udtalt for ham, at Selskabet vilde sætte Pris paa, at han begrænsede sin Virksomhed til kun at omfatte de 3 Opgaver, til hvis Løsning han med saa stor Dygtighed og Energi havde bragt væsentlige Bidrag, nemlig: Græsmarkernes Forbedring, de forskellige Foderurters Dyrkning samt Ukrudet og Midlerne til dets Ødelæggelse. Ligeledes er det udtalt for ham, at hans Virksomhed er en Raadgivers, saavel for de mindre som for de større Jordbrugere, saavel i Jylland som paa Øerne; hvorledes han imidlertid vil udøve denne Virksomhed, mundtlig eller skriftlig, ved Foredrag eller paa anden Maade, er det overladt til ham selv at bestemme efter Forholdenes Beskaffenhed. — De Udgifter til Rejser el. lgn., som foranlediges Konsulenterne ved Forespørgsler fra Institutioner eller Private, maa afholdes af disse.

I nær Forbindelse hermed kan det anføres, at Landhus-holdningsselskabet har i Samklang med det jydsk Hede-selskab gjort en Henstilling til Indenrigsministeriet om at søge udvirket, at Seminarielærer Rostrup frigjøres for sin Virksomhed ved Skaarup Seminarium for helt og holdent at kunne hellige sin store Indsigt, sin Tid og sine Kræfter til Undersøgelse af Plantesygdomme. Den Mængde Forespørgsler, der i det sidste Par Aar er indløben til ham desangaende, viser, at hans Virksomhed i denne Retning har antaget saa store Dimensioner, at der ikke ret vel længere kan være Tale om, at han kan finde den fornødne Tid til denne Virksomheds Fortsættelse ved Siden af den faste Gjærning ved Seminariet.

Selskabets Aarsberetning for 1881 er trykt i 4500 Expl.; endvidere er der taget Aftryk af »Tidskrift for Land-økonomi« til Uddeling til Selskabets Læringer og Sognebibliothekerne, samt ydet en Understøttelse af 200 Kr. til Chr. Mathiesens Bog: Et Bidrag til Landbrugets Historie i Vardeegnen. Til Laanebibliotheker er uddelt 797 Bind og til Selskabets Læringer 424 Bind.

I Selskabet har der i Aarets Løb været afholdt 7 Foredrag.

Hvad Virksomheden paa Mælkerivæsenets Omraade angaaer, da har Præsидiet bevilget et Andragende fra cand. polyt. Bernhard Bøggild om paa Selskabets Bekostning at maatte blive uddannet i det praktiske Mejeri for eventuelt at komme i Betragtning ved Besættelsen af den ledige Plads som Selskabets Konsulent i Mejeribrug. Der er tilstaaet ham 100 Kr. til Bøger og Rekviziter samt 100 Kr. maanedlig. Han er anbefalet af Prof. Segelcke, der velvillig har paataget sig at lede hans Uddannelse.

Foreningen for Kulturplanternes Forbedring har erholdt 300 Kr. direkte og 1000 Kr. fra det Classenske Fideikommis. Desuden har Foreningen erholdt 200 Kr. for at kunne deltage i Frøudstillingen i Sundsvall i Juli Maaned. d. A., samt 600 Kr. som Rejseunderstøttelse til tvende Delegerede til den med Udstillingen forbundne Frøkongres. Foreningen har udgivet Nr. 3 af »Landbrugets Kulturplanter,« hvoraf Selskabet vil have Brug for et større Antal Exemplarer.

I det forløbne Aar har Rejseunderstøttelse været tilstaaet følgende: Arkitekt K. Borring 400 Kr. til en Rejse i Udlandet for at gjøre sig nøjere kjendt med det Tolletske Bygningssystem. Landbrugskandidat Holm-Vestergaard 200 Kr. til at gennemgaa et praktisk Mejerikursus. Havebrugskandidat C. Maribo 200 Kr. til et Ophold i Udlandet, navnlig for at studere Pomologi. Landbrugskandidat M. C. Petersen 300 Kr. til at uddanne sig videre her i Landet i Agerbrug, Kvægavl og Mejeri. Havebrugsdotent C. Hansen 500 Kr. til en Rejse i Ind- og Udlandet for at undersøge Havebruget og hvad dertil hører og for at blive kjendt med nogle Forsøgsstationer og lignende Institutioner, navnlig i Holland, Belgien og Frankrig. Havebrugskandidat Alfred Brun 200 Kr. som Understøttelse til at uddanne sig i Frøavl og Trækultur i Skotland og Ængland. Landbrugskandidat Holm, Besser, Samsø, 300 Kr. til en landøkonomisk Rejse i Indlandet. Prof. J. Lange 400 Kr. til en Rejse i Sjælland

og paa de sydlige Øer for at undersøge mærkelige Træers Alder og Størrelse i Skove og Haver. Redaktør J. Meincke 500 Kr. til en Rejse i Udlandet, navnlig Tyskland, for bl. a. at gjøre sig kjendt med Fremgangsmaaden ved og Resultaterne af Nedkuling af Grønfoder. Dyr læge Rich. Jensen 400 Kr. for i Udlandet at blive kjendt med nyere Erfaringer og Undersøgelser angaaende Straalesvampsygdommen. Forstander A. Jørgensen i Høng 150 Kr. for at gjøre sig kjendt med Huslodders Dyrkning i Sydsjælland.

Af Landvæsen slæringer tjente under Selskabet ved Aarets Begyndelse 123; i Aarets Løb tilkom 48, men afgik 52, hvoraf 36 med Lærebrev, saaledes at der altsaa for Øjeblikket haves 119 Læringer, som ere anbragte paa 60 Læresteder. Mejeribødkerlæringer og Roelæringer ere omtalte tidligere.

Da Landhusholdningsselskabet tidligere havde udgivet afd. Prof. Krøyers Bog om Danmarks Fiske, maatte det ogsaa føle sig særlig opfordret til at støtte Indsamlingen af Oplysninger, som vedrøre Krøyers Manuskripter om Sildefiskeriet, og der var i den Anledning ydet 300 Kr. til Fiskerikonsulenten, Birkedommer Fiedler, fra hvem der var modtaget en Beretning om hans Rejse og Undersøgelser.

Hvad Forholdet til Bilandene angaaer, da har Grønland iaar modtaget Renterne af det Hansenske Legat, ialt 480 Kr., og angaaende Anvendelsen af disse som Belønnings- og Opmuntringspræmier er der fra Direktoratet for den kgl. grønlandske Handel modtaget Beretninger fra Inspektoraterne i Grønland, gennem hvilke Præmierne uddeles.

Til de landboindustrielle Udstillinger i Kjøbenhavn er der iaar ligesom det foregaaende Aar bidraget 500 Kr. — Ved Frøkongressen i Sundsvall var det kgl. Landhusholdningsselskab repræsenteret ved Prof. Jørgensen, i denne Kongres deltog desuden Selskabets Konsulent i Plante-kultur. Selskabets Sekretær deltog i det i September Maaned i Stavanger afholdte almindelige norske Landbrugsmøde.

Cand. polyt. P. R. Wøldike har faaet 400 Kr. for i

Sverrig at erholde praktisk Uddannelse som Landbrugsingeniør, og Docent C. F. E. Tuxen 300 Kr. for at kunne fortsætte sine Undersøgelser over 1) kvælstofholdige Stoffers Omdannelse i Jordbunden til Ammoniak og Salpetersyre; 2) Regnvandets Indhold af Ammoniak og Salpetersyre og 3) Varmens Bevægelse i bar og græsklædt Jord.

Hvad Thomas Sørensens Vindgravemaskine angaaer, da er den dertil af Maskinbygger Mikkelsen i Aarhus konstruerede Vindmotor paa Selskabets Foranledning bleven prøvet af Docent Borch, der fandt, at den ved en jævn, nogenlunde kraftig Vind var i Stand til at udvikle 5 Hestes Kraft. Da de i sin Tid af Staten bevilgede 4000 Kr. til denne Maskines Udvikling nu ere opbrugte, har Maskinbygger Mikkelsen gennem Landhusholdningsselskabet, der paa Regjeringens Anmodning har ført Tilsyn med Anvendelsen af de nu opbrugte Penge, indgivet et Andragende til Regjeringen om at erholde 6000 Kr. til Vindgravemaskinens Fuldførelse.

Om Foranstaltninger mod den af Oldenborrelarver forarsagede Skade har der været rejst Spørgsmaal fra forskjellige Sider. Fællesforeningen i Jylland har nedsat et Udvalg desangaaende og indsendt en Anmodning til Selskabet om i Udlandet at indhente Oplysninger betræffende denne Sag. Dette Ønske har Selskabet imødekommet, og de indkomne Oplysninger ere tilstillede den nævnte Fællesforening. En Henvendelse fra Hedeselskabet til Regjeringen angaaende den samme Sag har Ministeriet tilstillet Selskabet, som imidlertid ikke kan besvare den, før det har erholdt det indsamlede og udlaante Materiale tilbage. —

Da Formanden for det af Landhusholdningsselskabet nedsatte Udvalg angaaende Hvedeavlens Fremme, Etatsraad Tesdorpf, ved Sygdom var forhindret fra at være tilstede, meddelte Greve Danneskjold-Samsøe Hovedpunkterne af en af Udvalget afgiven Beretning, som vil findes gjengiven andetsteds i dette Hefte, da det maa antages, at Selskabets Medlemmer ønske at kunne følge Udviklingen af disse omfattende og vigtige Forsøg. Taleren sluttede med at rette en varm og oprigtig Tak fra Landhusholdningsselskabet til de Herrer Møllejere,

fordi de i Gjærningen havde viist Sagen en stor Interesse ved til Udvalgets Disposition at stille 1500 Kr. aarlig i 5 Aar; en ikke mindre varm Tak skulde Taleren dernæst paa Selskabets og vistnok ogsaa paa Mølleejernes Vegne rette til de Herrer, som have stillet de fornødne Arealer til Disposition, thi det vil ikke alene være et pekuniært Tab for dem at afgive et saa stort Areal til Forsøgene, men det vil ogsaa forårsage Ulejlighed. Endelig skulde Taleren ogsaa rette en Tak til Markfrøkontoret for den værdifulde Hjælp, dette havde ydet ved Tilvejebringelsen af de forskjellige Partier Saasæd. —

Præsidenten. Som bekjendt truede Frøkontrollen med at standse sin Virksomhed, fordi Bestyreren var bleven træt af et Arbejde, som syntes at bære kun ringe Frugt; men da dette var alt andet end ønskeligt og derfor maatte modarbejdes, tog Landhusholdningsselskabet Sagen i sin Haand og bestræbte sig for atter at faa Frøkontrollen i Gang. Efter at Sagen har gennemløbet forskjellige Stadier, er der nu nedsat et Udvalg bestaaende af Godsejer Holm, Grosserer Chr. P. Jacobsen, Docent Samsøe Lund og Seminarie-lærer Rostrup, og en af Landhusholdningsselskabets Præsidenter, Professor Jørgensen, er valgt til dets Formand. Dette Udvalg har siden holdt Møder i Frøkontrollens Lokaler og gjort sig bekjendt med den hele Indretning af Forretningsgangen og med de forskjellige Methoder, der anvendes. Bestræbelserne gaa navnlig ud paa dels at skaffe Frøkontrollen pekuniær Støtte, og dels at skaffe den den Autoritet, den behøver, og det er at haabe, at det vil lykkes at tilvejebringe et saadant Resultat, at baade Landmænd og Frøhandlere kunne være tjente dermed. —

Angaaende Lærlingeinstitutionen udspandt der sig derefter følgende Ordskifte:

Forpagter Bokelmann vilde henstille, om det ikke kunde være heldigt at anbringe nogle af Læringerne paa mindre Gaarde, af hvilke der fandtes ikke saa faa udmærket drevne, og som vistnok vilde være villige til at modtage Læringer. Taleren troede, at der blandt Læringerne selv

var et Ønske om at kunne blive henviste til saadanne Steder.

Præsidenten. Dengang Lærlingeinstitutionen oprettedes, var det Gaardmandssønner, man søgte at uddanne, og de bleve da sendte til større Gaarde; men i Stedet for at vende tilbage til Bøndergaardene toge mange Tjeneste som Avlskarle eller Forvaltere. Maalet er jo imidlertid at danne dygtige Gaardmænd, og det turde maaske nok være, at det, som det blev bemærket, naaes fuldkommene ved at benytte mindre Gaarde fremfor større. Selskabet har ogsaa mindre Gaarde til sin Disposition, men deres Tal er ikke stort, og der har ikke været stor Tilfredshed hos Læringerne med at komme paa de mindre Gaarde; de ville helst paa de større for at have Haab om at kunne arbejde sig frem til en Forvalterstilling.

Forpagter Bokelmann mener ikke, at Læringerne lære mere paa Bøndergaarde end paa Herregaarde, men de, der ikke ville søge Forvalterpladser, foretrække at komme paa mindre Gaarde. Hvad Taleren særlig ønsker, at Læringerne skulde lære lidt mere af, er at røgte Gjærningen i Kostalden; heri faa de ikke nu tilstrækkelig Undervisning. Forøvrigt er Landhusholdningsselskabet indskrænket med Hensyn til Valget af Læringepladser, eftersom det jo fordres, at Husbonderne skulle være Medlemmer af Selskabet.

Præsidenten. Det fordres just ikke; men man foretrækker, under iøvrigt lige Vilkaar, Medlemmer, da man er berettiget til hos disse at vente en Forstaaelse og Opfyldelse af de Krav, Institutionen stiller.

Etatsraad Valentiner kunde sympathisere med den fremsatte Tanke for de Læringers Vedkommende, der ikke agte at gaa Vejen som Ladefogder eller Forvaltere; man maa derfor i Forvejen erkyndige sig om vedkommende Lærings Ønske, thi den, der vil uddannes til Forvalter, er ikke tjent med at komme paa en mindre Gaard.

Gartner Wendt mente, at der ofte blev anbefalet Folk til at antages som Læringer, som Selskabet ikke burde tage

sig af, hvorfor lidt Kontrol i den Retning vistnok vilde være overmaade hensigtsmæssig.

Præsidenten skulde hertil svare, at der fra Selskabets Side udøves al den Kontrol, som det er muligt at udøve.

Gartner Wendt. Fejlen ligger for største Delen hos dem, der anbefale; de ere for godtroende.

Forpagter Bokelmann troede dog rigtignok, at Forholdet i Almindelighed var saaledes, at Folk vare fornøjede med Selskabets Læringer; ganske vist kunde der jo findes nogle enkelte Læringer, som vare mindre tilfredsstillende, men i det Hele taget vare de flittige og paalidelige og derfor søgte alle vegne. Man maatte ønske, at det samme kunde siges om Bødkerlæringerne, men der var jo herom nedsat et Udvalg, og forhaabentlig vilde denne Side af Læringesagen ogsaa nok komme i en god Gænge.

Kaptajn la Cour skulde ligeoverfor Gartner Wendt bemærke, at saasnt en Lærling forlader sin Tjeneste i Utide eller viser sig i sit Tjenesteforhold saaledes, at Husbonden ikke kan være tjent med ham, afgaaer der en Skrivelse til de Mænd, der have anbefalet vedkommende Lærling, med Underretning om, hvorledes det er gaaet med ham. Man har ment derved efterhaanden at fremkalde en forøget Ansvarsfølelse ligeoverfor de Anbefalinger, der gives Læringerne, og Midlet har vistnok ogsaa øvet sin Virkning, thi Selskabet har i saadanne Tilfælde modtaget saavel Undskyldninger som Tilkjendegivelse af Beklagelser over det Forefaldne. Der er vistnok ingen anden Vej at gaa. Taleren troer forøvrigt ligesom Hr. Bokelmann, at i det Hele taget er det Vidnesbyrd, som Selskabets Læringer faa, godt, og dette fremgaaer blandt andet ogsaa deraf, at dets udlærte Læringer i Regelen ere søgte. Forøvrigt er Taleren enig i, at det ingenlunde skal være Selskabets Opgave at uddanne Forvaltere, men han troer dog, at det er godt, at Selskabet ogsaa har aabnet Vej for Fattigmands Sønner til, at de kunne blive Ladefogder og Avlskarle efter at have faaet en grundig og solid Vejledning omkring paa flere Gaarde og ere blevne

vænnede til en ordentlig Bogføring. Der er stor Trang til den Slags Folk, og Selskabets Læringer ere som sagt fortrinsvis søgte til disse Pladser. Dette bør vistnok fremhæves netop nu, da der, kan man gjerne sige, er saa stor Rivt om at faa private Læringer og derfor stor Fristelse hos Folk til at sige: Jeg vil hellere have min Søn som privat Lærling end ind under Selskabet, thi jeg kan da lade ham blive et Aar eller halvandet paa et Sted og saa lade ham gaa et andet Sted hen; han er ikke bunden for tre Aar. Men det bliver i Regelen ikke den solide, grundige og faste Undervisning, som et gjennem tre Aar fortsat Kursus medfører. Den Bedømmelse, som Lærlingernes Dagbøger undergives af Inspektør Buus, er ogsaa et af de Midler, hvorved Selskabet er i Stand til at kontrollere Lærlingerne. Taleren deler Opfattelsen af det ønskelige i, at der aabnes Gaardmandssønner, der ikke ville være Ladefogder eller Avlskarle, men ville vende tilbage til Fædrengaarden, en Lejlighed til at faa en Undervisning, som er mere tilfredsstillende i Henseende til de Vilkaar, hvorunder de senere skulle arbejde, end den Undervisning, de modtage paa Herregaarde. Spørgsmaalet har været under Overvejelse i Præsidiet, og det har iværksat Skridt for at faa Selskabets hele Lærlingeinstitution underkastet en gennemgaaende Drøftelse, nemlig paa et Møde i Vinterens Løb, men derom kan endnu ikke siges noget bestemt, da Forhandlingerne endnu ere svævende.

Hofjægermester Friis. Hvad Spørgsmaalet: Landhusholdningsselskabets Læringer kontra private Læringer angaaer, da er det jo virkelig saa, at Landhusholdningsselskabets Læringer ved at faa Lærebrev af Selskabet faa et Stempel, som skaffer dem en vis Adkomst til at opnaa de nævnte Pladser, men Taleren troer derfor ingenlunde, at de private Læringer ikke skulde have akkurat den samme Adkomst til at faa de samme Pladser, tvertimod; mange private Læringer ere anbragte paa fuldkommen saa gode Gaarde som Landhusholdningsselskabets Læringer. Naar flere søge at blive anbragte som private Læringer i Stedet for at komme ind under Landhusholdningsselskabet, da hidrører det efter Talerens Forme-

ning ikke saa meget fra, at de ved at komme ind under Selskabet binde sig for tre Aar, men fra, at den Løn, som Selskabets Lærlinger faa, sandelig ikke svarer til Tiden; selv om det er den rigeste Gaardmands Søn, der antages som privat Lærling, bydes der ham ikke paa nogen Gaard en saadan Løn som den, Selskabets Lærlinger maa tage til Takke med. Vel er der mangen en Husbonde, der stiller sig velvillig ligeoverfor Selskabets Lærlinger og af egen god Villie forhøjer Lønnen, naar Lærlingen virkelig er flink, men der er ogsaa mange, som ikke gjøre det, og der vil derfor, naar Lærlingesagen tages under fornyet Overvejelse, være al Grund til at tænke paa, om det ikke burde paalægges Husbonderne at forhøje Lærlingernes Løn. Hvad Anbringelsen paa mindre Gaarde angaaer, da troer Taleren ikke, at den vil blive meget søgt af Lærlingerne, og i ethvert Tilfælde maa Lærlingen først adspørges, om han ønsker at anbringes paa en saadan; gjør man ikke det, vil man fremkalde Misnøje, thi til den treaarige Uddannelse gaaer Lærlingen sikkert særlig med det for Øje at blive bekendt med den større Virksomhed.

Greve Danneeskjold-Samsøe glædede sig over at høre Hr. Bokelmanns Ytring om, at man i Almindelighed var tilfreds med Selskabets Lærlinger. Vel kommer der undertiden en Kurre paa Traaden mellem Husbonde og Lærling, men man er derfor ikke altid berettiget til at sige, at dette udelukkende er Lærlingens Skyld. Som oftest ligger Skylden paa begge Sider; men ligger Skylden ikke alene hos Husbonden, og en Lærling alligevel forlader sin Tjeneste i Utide, holder Taleren bestemt paa, at Selskabet ikke mere tager sig af ham.

Kaptajn la Cour skulde ligeoverfor Hr. Hofjægermester Friis bemærke, at han naturligvis ikke vil benægte, at man ogsaa fra private Læresteder kan have let ved at skaffe sine Lærlinger Pladser, men det er Talerens Erfaring, at Selskabets Lærlinger ere fortrinsvis søgte. Efter Talerens Mening er det ikke den lave Løn, der gjør, at mange ønske at komme til private Læresteder i Stedet for ind under Selskabet, thi mange, ja man tør vel sige de fleste private Lære-

steder, byde netop samme Vilkaar, som Selskabets Læringer ere undergivne. Hver Vinter faaer Taleren en Mængde Anmodninger om blandt sine Elever at skaffe Læringer til private Læresteder, og som oftest hedder det: Vilkaarene ere de samme som for Landhusholdningsselskabets Læringer; og ifølge hans Erfaring har Lønningsspørgsmaalet aldrig for dem været det afgjørende; men Taleren kan naturligvis ikke have noget mod, at Selskabet skaffer sine Læringer en højere Løn, hvilket navnlig vilde være heldigt for fattige Karle, men ikke nødvendigt for Gaardmandssønner. Taleren kan heller ikke være enig i, at Læringerne fortrinsvis ville paa store Gaarde; han kjender en Mængde unge Mænd, som ikke blive Læringer, netop fordi de ikke ville paa store Gaarde, og selv om de ikke ere uvillige dertil, sætter Faderen sig ofte derimod. Selskabet behøver derfor næppe at frygte for, at der ikke skulde melde sig en Del Læringer, som foretrække at blive uddannede paa mindre Gaarde.

Hermed afsluttedes Diskussionen angaaende denne Sag. Fra Bestyrelsens Side forelagdes derpaa to nye Forslag for Generalforsamlingen. Det første af disse forelagdes af

Greve Danneskjold-Samsøe. Som bekjendt har Redaktør E. Frederiksen ved eget Initiativ ført Bygspørgsmaalet ud i Livet og fortsat Undersøgelserne angaaende det gennem et Par Aar. Da han nu imidlertid har faaet en større Virksomhed end tidligere, og Spørgsmaalets Løsning kræver overordentlig meget Arbejde, rettede han det Spørgsmaal til Selskabet, om det ikke paa Grund af Sagens store Betydning vilde tage sig af Sagen, saafremt han maatte erholde Bemyndigelse til at overdrage til Selskabet de 3000 Kr., som ere ham bevilgede af Statskassen til Fortsættelsen af disse Forsøg. Præsidiet henvendte sig da til Indenrigsministeren angaaende denne Sag, men Ministeren svarede, at han ansaa det for rettest, at Beløbet blev staaende paa Frederiksens Navn for iaar. For næste Aars Vedkommende er Sagen imidlertid tænkt overtaget af Selskabet, og Taleren troer ogsaa med Hr. Frederiksen, at Selskabet meget bedre end Enkeltmand vil være i Stand til at sætte det store Ap-

parat i Bevægelse, som er nødvendigt for at komme til en Løsning af dette vigtige Spørgsmaal. Ogsaa kræve disse Undersøgelser mange Penge, og Bestyrelsen har derfor ikke alene henvendt sig til Regjeringen med Anmodning om et lignende Tilskud som det, Hr. Frederiksen har faaet, for at kunne fortsætte Forsøgene, der ligesom Forsøgene med Hensyn til Hvedespørgsmaalet ville strække sig over en længere Aarrække, men ogsaa paa det foreliggende Budget stillet Forslag om, at der for næste Aar bevilges 2000 Kr. til Sagens videre Fremme. Sin Afgjørelse vil dette Spørgsmaal altsaa først faa under Budgetforhandlingen. Uagtet Hr. Frederiksen overdrog Sagen til Selskabet, haabede man dog, at han ikke vilde unddrage dens Løsning sin Medvirkning.

Præsidenten. Medens det paa den ene Side ikke kan nægtes, at Frøkontrollen, Hvede- og Bygspørgsmaalet ere Grene af Plantekulturen, som bør fremmes saa meget som muligt, kan det paa den anden Side heller ikke nægtes, at de Midler, der udfordres i denne Retning, gaa udover Grænsen for, hvad Selskabet er i Stand til at raade over, og Selskabet har derfor henvendt sig til Ministeriet med Anmodning om at blive støttet med et Beløb af 10000 Kr. til disse Øjemeds Fremme.

Det andet Forslag fremsattes af

Præsidenten. 1788 staaer som et Mærkeaar i Danmarks Historie; det Aar løstes Stavnsbaandet, og fra den Tid skrive alle Fremskridt i Landbruget sig. Man har derfor ment, at Landhusholdningsselskabet, som allerede existerede dengang og endda ikke var saa ganske ungt, nemlig omtrent 20 Aar, og følgelig nu har naaet Oldingealderen, men dog føler sig ungdomskraftig, ikke burde lade den 20de Juni 1888, Hundredaarsdagen for Begivenheden, der har været dets Glæde, gaa hen uden at mindes den paa en festlig Maade. Præsidiets foreslaaer derfor, at Selskabet indbyder til Prisæskning for et Festskrift og et Mindeskrift i Anledning af Hundredaarsdagen for Stavnsbaandets Løsning. Man har tænkt sig, at Festskriftet skulde omhandle »Landboreformernes Indflydelse paa de for-

løbne 100 Aars økonomiske og sociale Udvikling her i Landet«, og Mindeskriftet skulde omhandle »de Mænd, der særlig have Fortjeneste af Landbolovene i Slutningen af forrige Aarhundrede«, idet man har tænkt, at det skulde være en Taknemmelighedsgjæld, der afbetales ved at bringe disse Mænds Fortjenester frem paany. For Løsningen af den Festskriftet vedrørende Opgave, som vil være overordentlig vanskelig og kræve mange Forarbejder, foreslaaes, at der udsættes en Præmie paa 5000 Kr., og for den Mindeskriftet vedrørende Opgave, med Hensyn til hvilken Stoffet anderledes ligger tilrette, 2500 Kr. — Maaden, hvorpaa Præsidiets har tænkt sig Sagen ordnet, er den, at der nedsættes en Komite, som antages at have Kjendskab til og Interesse for disse Sager, og til den overdrages det da at redigere Opgaverne og at bedømme de indkomne Besvarelser.

Ingen udtalte sig mod det saaledes fremsatte Forslag, og det ansaaes derfor som vedtaget.

Præsidenten forelagde derpaa følgende Budget for Regnskabsaaret fra 1ste April 1883 til 31te Marts 1884:

Indtægt.

Konto.	Forventet Kassebeholdning $\frac{1}{4}$ 1883	6038 Kr.
	A. Medlemskontingenter	18720 -
	B. Renter af Selskabets Aktiver	11852 -
	C. Statskassens Tilskud	8200 -
	D. Tilskud fra Møllerne til Hvedeforsøg . . .	1500 -
	E. Etatsraad Schous Legat	200 -
	F. Forskjellige Indtægter, navnlig Salg af Bøger	990 -
		47500 Kr.

Konto.

Udgift.

1.	Udarbejdelse og Trykning af landøkonomiske Skrifter	3000 Kr
2.	Anskaffelsen af landøkonomiske og naturvidenskabelige Skrifter til Uddeling	8000 -
	At overføre . . .	11000 Kr.

	Overført . . .	11000 Kr.
3.	Selskabets Foredrags- og Diskussionsmøder .	500 -
4.	Landøkonomiske Foredrag	200 -
5.	Agrikulturkemisk Virksomhed :	
	a. Konsulentens Honorar, Kontor og Rejser	3000 Kr.
	b. Kemiske Undersøgelser . .	1000 -
		<hr/> 4000 -
6.	Plantekulturens Fremme :	
	a. Konsulentens Virksomhed .	2000 -
	— Assistent . .	1000 -
	b. Hvedeudvalgets Virksomhed	3500 -
	c. Bygudvalgets Virksomhed .	2000 -
	d. Dansk Frøkontrols Virksomhed	2000 -
	e. Foreningen for Kulturplanternes Forbedring	300 -
		<hr/> 10800 -
7.	Husdyrbrugets Fremme: Konsulentens Virksomhed	3000 -
8.	Mælkeribrugets Fremme	2500 -
9.	Rejseunderstøttelser	3500 -
10.	Selskabets Lærlinger	800 -
11.	Hædersbelønninger for Landboflid	300 -
12.	Landbrugets Binæringer	200 -
13.	Udstillinger	2500 -
14.	Dræningens Fremme	200 -
15.	Færøerne, Island og Grønland	1000 -
16.	Lønninger og Enkeunderstøttelser	4180 -
17.	Regnskabsføring	1100 -
18.	Fragt og Porto	600 -
19.	Kontorudgifter, Inventarium, Bekjendtgørelser, Brændsel o. s. v.	1000 -
		<hr/> 47380 Kr.
	Indtægt . . .	<hr/> 47500 -
	Forventet Kassebeholdning ^{31/s} 1884 . . .	120 Kr.

Præsidenten. Nielsens Virksomhed som Konsulent fordrer, at han maa være borte fra Hjemmet, og hans Forsøg kræve, at han er hjemme; man har derfor foreslaaet, at der bevilges ham 1000 Kr. til en Assistent, og det tør antages, at disse Penge ville være vel anvendte.

Kmhr. Baron Wedell-Wedellsborg var en af de første, der fulgte Nielsens Anvisning med Hensyn til Græsmarkers Besaaning, og han har staaet sig udmærket derved. Der kan vistnok ikke være delte Meninger om, at Landmændene med største Glæde se Landhusholdningsselskabet støtte Hr. Nielsen paa bedste Maade.

Hofjægermester Scavenius (Basnæs) kan fuldstændig slutte sig til Baron Wedell og det saa meget mere, som Hr. Nielsens Stilling er vanskelig, eftersom han er bunden til sin oprindelige Gjerning, hvorfor det heldigste vistnok vilde være, om han kunde stilles uafhængig af den.

Landbrugskandidat Uldall vilde henstille til Præsidiet, om det ikke var muligt, at Direktør Jensen kunde erholde Selskabets Anbefaling for sin Anvisning til Beskyttelse mod Kartoffelsygdommen. Taleren har paa Landet mødt Forundring over, at Hr. Jensens Anvisning ikke var bleven omtalt i Selskabet, og dette var vistnok Grunden til, at man stillede sig skeptisk ligeoverfor den.

Kaptajn la Cour. Ifjor kom der en Meddelelse fra Hr. Jensen til Selskabet om denne Sag, men som bekendt har der i de 30—40 Aar, der ere forløbne, siden Kartoffelsygdommen fremkom, vrålet med Midler mod dette Onde, og Præsidiet mente derfor, at der maatte mere end et enkelt Aars Erfaring til for den nye Methodes Fortræffelighed, inden Selskabet kunde træde i Skranken for denne Sag. Efter den Tid foreligger der imidlertid mange Erfaringer, og Sagen kunde maaske derfor nu optages paany paa Basis af den tidligere indkomne Ansøgning, men det vilde dog vistnok være rigtigst, om Hr. Jensen atter henvendte sig til Selskabet.

Da ellers Ingen ytrede Ønske om at udtale sig hverken.

om den enkelte Konto eller Budgettet i det Hele, ansaaes det som vedtaget. —

Overlærer Lacoppidan skulde henstille til Præsidiets, da det vistnok vilde vare længe, inden det Ønske, som Prof. Segelcke fremsatte paa forrige Generalforsamling om et bedre Lokale, blev virkeliggjort, om der ikke kunde blive sørget for en bedre Belysning, thi som den nu er, er den yderst tarvelig.

Hofjægermester Friis mente, at ikke alene Belysningen gav Anledning til Anke, Ventilationen var slet og Lokalet i det Hele taget saa indskrænket, at man vistnok kunde sige, at dette afholdt mange Medlemmer fra at komme til Møderne.

Grev Danneskjold-Samsøe skulde, da Sagen nu atter var bragt paa Omtale, meddele, at paa Præsidiets Opfordring havde Sekretæren undersøgt forskellige Lokaliteter. Paa Christiansborg Slot var der et Lokale paa 4de Sal, men uden Gulv og med raa Vægge, altsaa i det Hele taget utilfredsstillende. Paa Amalienborg var der meget store Lokaler i Enkedronningens Palais, men det var vistnok et stort Spørgsmaal, om man turde vente at erholde Lokaler der. I det Hele taget vilde det være det heldigste, om Generalforsamlingen stillede bestemte Forslag om, i hvad Retning den ønsker, man skal gaa for dette Forholds Vedkommende, for at Præsidiets kunde have noget bestemt at holde sig til.

Overlærer Lacoppidan. Den Udgift, det vilde forvolde, at Selskabet lejede et Lokale til de faa Møder, det holdt om Aaret, kunde ikke være betydelig og i alt Fald ikke større, end at man snart kunde danne sig en Mening derom.

Prof. Segelcke troede, at der ikke blot var Trang til et nyt Forsamlingslokale, men vistnok lige saa meget til Kontorlokale. I det Hele taget er det hans Mening, at Selskabet bør stille sig det som sit Maal at faa sit eget Hus; thi kun paa den Maade kan det gjøre sig Haab om at faa en Ordning, som er rigtig tilfredsstillende.

Landbrugskandidat Uldall ønskede, at Præsidiets, samtidig med at det tog Spørgsmaalet om et nyt Lokale under

Overvejelse, ogsaa tog et andet Spørgsmaal under Overvejelse, nemlig om der ikke kunde gives de Landbrugsstuderende ved Landbohøjskolen Adgang til Selskabets Møder, da Foredragene og Diskussionerne vistnok i særlig Grad vilde bidrage til at give disse unge Mennesker Interesse for deres Fag.

Kaptajn la Cour. Efter at denne Sag var rejst ved forrige Møde, rettedes Tanken først paa at faa et større Lokale i Prinsens Palais, eftersom man vidste, at der var Ønske om at faa Kobberstiksamlingen flyttet derfra til Christiansborg Slot, men Kobberstiksamlingens Lokaler vare altfor smaa og uhensigtsmæssige; senere havde Opmærksomheden været henvendt paa andre offentlige Bygninger, men uden at det havde ført til noget. Nu var jo Sagen imidlertid atter kommen frem, og der vilde da vistnok fra Præsidiets Side blive gjort alt for at fremskynde denne Sag. Det turde derfor være et Spørgsmaal, om det just vilde være nødvendigt strax at søge ud fra Palais'et for at finde et nyt Lokale.

Kmhr. Baron Wedell-Wedellsborg fandt ogsaa, at de nuværende Lokaler ikke vare tidssvarende længere, og den Udgift, som det vilde foraarsage at faa et udmærket godt Lokale ude i Industriforeningen, vilde ikke være større, end at man vilde kunne forsvare at opføre den paa Budgettet, vistnok ikke mere end cirka 25 Kr. pr. Aften med Belysning iberegnet.

Kaptajn la Cour vilde minde om, at Selskabet har et gammelt Tilsagn, hvilket er stadfæstet af Hans Majestæt, vor nuværende Konge, om at faa anvist Lokaler i en offentlig Bygning; dette er en saa stor Begunstigelse, at man vistnok bør betænke sig paa at bortkaste den, og det saa meget mere, som det vistnok var tvivlsomt, om Selskabet, saaledes som antydtes, kan anvende sine Midler til Opnaaelsen af et eget Lokale; Selskabet har næppe fri Dispositionsret i et saadant Ojemed over sin Formue.

Kammerraad Andersen mente, at man ikke foregreb noget ved at benytte Industriforeningens Lokale; man fik derved et Bevis paa, hvilken Tiltrækning et godt Lokale

vilde udøve paa Tilgangen til Møderne. Han ønskede, at man lejede Lokale til Diskussionsmøderne i den nævnte For-
ening.

Præsidenten skulde hertil svare, at der tidligere var forsøgt at benytte et større Lokale, nemlig paa den polytek-
niske Lærestanstalt, men det blev kasseret. Det var imidlertid klart, at ønskedes det, at der skulde skaffes et nyt Lokale i Byen, skulde der ogsaa blive taget Hensyn dertil, men det vilde da være det rigtigste, at der ikke stilledes Præsidi-
et altfor snevre Grænser i den Retning. Efter at derpaa

Gartner Wendt havde udtalt, at det rigtigste vilde være at henvise til Præsidi-
et, om det ikke kunde finde sig foranlediget til at benytte et større Lokale, og ikke udtale noget bestemt om, at det absolut skulde være til næste Møde, hvil-
ket jo kunde forvolde Vanskeligheder, afsluttede

Præsidenten Diskussionen om denne Sag med at ud-
tale, at Præsidi-
et vedblivende skulde have sin Opmærksomhed henvendt paa den.

Budgetforhandlingen fortsattes derpaa med, at Præsi-
denten fremsatte Forslag om, at »der gives Præsidi-
et Bemyndigelse til at anvende det, der spares paa en Konto, paa en anden, naar der maatte være Trang dertil«.

Hofjægermester Friis kunde ikke skjønne rettere, end at hvis Præsidi-
et vilde benytte en saadan Bemyndigelse fuldt ud, kunde det foretage saa mange Omposteringer paa Bud-
gettet, som det vilde; men derved overflødiggjordes jo Ved-
tagelsen af de enkelte Konti. Han stillede derfor Forslag om, at de enkelte Konti ikke maatte overskrides.

Præsidenten troede at kunne sige, at der altid blev forelagt Bestyrelsesraadet saa nøjagtige Oplysninger som muligt, for at vise, at denne Bemyndigelse, der nu var bleven given i en Række af Aar, blev brugt med den største Sam-
vittighedsfuldhed. Det vilde være aldeles umuligt at admini-
strere som hidtil, naar der stilledes et bestemt Forlangende om, at de enkelte Konti ikke maatte overskrides.

Kaptjan la Cour havde altid opfattet Budgettet saaledes, at det var en Antydning af, hvad Bestyrelsesraadet og Gene-

ralforsamlingen mente, at der skulde være det ordinære, idet det iøvrigt overlodes til Præsidiets, naar særlige Foranstaltninger maatte gjøre en større Udgift nødvendig end bevilget paa vedkommende Konto, at søge Dækning for den paa en anden Konto. Skulde Præsidiets staa med exakte Poster, vilde det sikkert ofte føle sig lammet i sin Handlemaade, hvilket kunde have en skadelig Indflydelse paa Selskabets Virksomhed.

Grev Danneskjold-Samsøe. Budgetforslaget hviler paa en kalkulatorisk Beregning og angiver kun, hvad der omtrentlig vil medgaa paa de forskellige Konti i Henhold til foregaaende Aars Virksomhed. Det er i Henhold til dette Princip, at nærværende Budgetforslag er udarbejdet. Vil man nu derimod have, at Budgettet skal opstilles saaledes, at de enkelte Konti ikke maa overskrides, maa der paa det være en Tillægspost, og det endog en temmelig rundelig; thi vel kan man sige, at saadanne Konti, som Honorar for Konsulentvirksomhed, Kontorhold o. s. v. andrage det og det, men man kan f. Ex. ikke vide, om der vil blive tilbudt Selskabet et Skrift, som vil være overordentlig gavnligt for det, ikke heller kan man vide, om der ikke vil blive afholdt en eller anden Udstilling, til hvilke det kunde være ønskeligt at sende en Mand hen. I saadanne Tilfælde maa man som sagt enten have en rund Sum stillet til Præsidiets Disposition, eller ogsaa maa dette have Tilladelse til at indkalde en Generalforsamling.

Hofjægermester Friis maatte forvare sig mod, at man skulde tro, at hans Forslag indeholdt en Anke mod Bestyrelsen. Han er overbevist om, at denne omgaaes saa samvittighedsfuldt med Kassens Midler som muligt; men der maatte efter hans Mening kunne administreres med bestemte Konti, og i ethvert Fald kjender han ikke noget Budget for andre Institutioner, i hvilket Bestyrelsen har Tilladelse til at flytte Summer fra en Konto over paa en anden. Han skal imidlertid gjerne tage sit Forslag tilbage, men han vil tillade sig at rette den Anmodning til Præsidiets, at det til næste Bestyrelsesmøde, i hvilket Budgettet skal forhandles, opstiller de

enkelte Poster saaledes, at det ikke behøver en Bemyndigelse som den forlangte. Ethvert Budget er kalkulatorisk, og indkommer der derfor f. Ex. Begjæring om Rejseunderstøttelser, efter at alle Penge paa den vedkommende Konto ere opbrugte, maa man sige til Vedkommende, at de maa vente til næste Aar.

Præsidenten. Ved Regnskabets Aflæggelse bliver der givet Bestyrelsesraadet de nøjagtigste Oplysninger om Grunden til de forskellige Overskridelser, og det har jo til sin Raadighed alle Midler, som ere nødvendige for at kunne kontrollere Præsidiets. Det tør derfor være et Spørgsmaal, om ikke den hidtil brugte Form for Budgettet er den, der tjener Selskabet bedst; men der kan naturligvis ikke være noget i Vejen for at følge den mere begrænsede Form, navnlig naar man jævnlig kan indkalde Bestyrelsesraadet, og de Herrer Medlemmer af det da ville give Møde.

Etatsraad Valentiner ville fraraade Henstillingen til Præsidiets om at affatte Budgettet paa en saadan Maade, at de enkelte Konti ikke maa overskrides, thi hvorledes det end gaaer, ville dog enkelte af disse blive overskredne, og man maa da bevilge det fornødne bagefter; der vil derfor intet vindes ved at indføre den Praxis. Taleren opfatter det foreliggende Budget som et kalkulatorisk Overslag over de Udgifter, der ville komme i Aarets Løb, og Resten maa overlades til Præsidiets, til hvis enkelte Medlemmer man i det Hele taget maa have den Tillid, at de ville omgaaes de dem betroede Midler saaledes, at de atter bagefter ville kunne staa Generalforsamlingen til Regnskab derfor.

Hofjægermester Friis maa atter forvare sig mod, at han ikke skulde have den fuldeste Tillid til Præsidiets; det er kun Budgettets Form, han har omtalt, og den er ikke heldig.

Greve Danneskjold-Samsøe har heller ikke opfattet Hofjægermester Friis's Udtalelser anderledes, end at han ønskede Budgettet forelagt i en mere bestemt Form, men hvorvidt det vilde være heldigt for Selskabets Virksomhed, at det skete, ere vistnok ikke Alle enige om; i ethvert Tilfælde

maa man som sagt have et temmelig stort Beløb til Disposition i extraordinære Tilfælde. Hvis der f. Ex. udbryder Lungesygge i en eller anden Del af Landet, kan det muligvis være ønskeligt at afsende en Mand til Stedet, men naar man ikke har en Bevilling dertil, kan man ikke gjøre det, medmindre man kan tage Beløbet fra en Konto, hvor det er sparet. Der kan kort sagt i en Virksomhed som Selskabets indtræde mange uforudsete Forhold, der kræve en øjeblikkelig Anvendelse af Penge.

Præsidenten. Da man etablerede Kvægtransporten til England, maatte der udgives flere Tusinde Rigsdaler, uden at Bestyrelsen havde Approbation derpaa. Det samme var Tilfældet, da man i England truede vor Kvægtilførsel. Havde Præsidiets ikke dengang havt den Bemyndigelse, her er Tale om, havde det ikke kunnet udrette noget i denne Henseende.

Hofjægermester Friis. Ved Landboforeningerne er det saaledes, at Budgettet ikke maa overskrides. Et er at have et Regnskab at gaa efter, et andet, at der kan komme specielle Tilfælde, i hvilke Pengene maa tages uden Bevilling og efterbevilges senere.

Kmhr. Baron Wedell-Wedellsborg troede, at hele Diskussionen egentlig kun drejede sig om den Form, hvorunder Forlangendet var fremsat. Forøvrigt samstemmede han med Etatsraad Valentiner i, at man bør lade Præsidiets have en større Myndighed. Ganske vist kunde man sige, at Overskridelserne skulde bevilges af Bestyrelsesraadet, naar det var samlet, men Alle have været tilfredse med, som det er gaaet hidtil, og der var derfor ikke Grund til at foretage Forandring, hvorfor han, da Hofjægermester Friis nu havde taget sit Forslag tilbage, vilde foreslaa Afslutning af Diskussionen.

Gartner Wendt mente, at det, da Anken mod Budgettets Form kom fra et Medlem af Bestyrelsesraadet, havde været rigtigst, om det ærede Medlem havde fremsat sin Anke i Bestyrelsesraadets Møde og faaet den drøftet der.

Hofjægermester Friis skulde hertil blot bemærke, at selv om han havde været tilstede i Bestyrelsesraadets Møde

og ikke stillet Forslag der, var han dog berettiget til at stille det ved Generalforsamlingen.

Efter at derpaa Hofjægerm. Friis paa en Forespørgsel fra Kaptajn la Cour ogsaa havde taget sin Henstilling til Præsidiets tilbage, gjorde

Kaptajn la Cour opmærksom paa, at ved den Form, det forelagte Budget havde, var Decharge givet forud, medens der, naar Budgettet blev givet med afgjort faste Beløb for de enkelte Konti uden Tilladelse til Overskridelse, bag- eller maatte erholdes Decharge for de Overskridelser, som en eller anden Foranstaltning alligevel havde nødvendiggjort; men dette sidste vilde sandsynligvis faa Indflydelse paa de Beslutninger, der vilde blive tagne af Præsidiets, idet det vilde afholde det fra at foretage Foranstaltninger, med Hensyn til hvilke der var Udsigt til, at et eller andet Medlem af Bestyrelsesraadet kunde faa Lejlighed til at rejse en Diskussion, som ikke vilde findes ønskelig.

Hermed afsluttedes Diskussionen om denne Sag, og det af Præsidenten fremsatte Forslag ansaaes derpaa som vedtaget.

Præsidenten meddelte derpaa følgende Aarsberetning fra Bestyrelsen for »Fond til Landmænds Uddannelse.«

Fond til Landmænds Uddannelse.

(13. Aarsberetning.)

Bestyrelsen for det 13. Forretningsaar mod-			
tog ved sin Tiltrædelse en Sparekassebe-			
holdning af	176	Kr. 10	Øre
Hertil er kommet fra 1 Bidragyder	20	-	-
Renter i Kjøbenhavns Sparekasse	6	-	46 -
	<hr/>		
Ialt . . .	202	Kr. 56	Øre
Fondets Rentemidler have i det forløbne			
Aar bestaaet i Renterne af 21,600 Kr. i			
4 % Oblig.	864	Kr.	» Øre
Folio-Rente i Privatbanken	3	-	59 -
	<hr/>		
Ialt . . .	867	Kr. 59	Øre
Underskud fra forr. Aar . . .	20	-	80 -
	<hr/>		
Virkelig Indtægt . . .	846	Kr. 79	Øre

Efter Bestyrelsens d. 27. Marts d. A. udstedte Bekjendtgjørelse om de ledige Stipendier indkom 10 Ansøgninger til den berammede Tid, d. 1. Maj.

Af Ansøgerne vare 6 Husmands- eller Indsiddersønner og 2 Gaardmandssønner; 3 vare Elever ved Landbohøjskolen. I et Bestyrelsesmøde paa Landbohøjskolen d. 14. Juni uddeltes Stipendier à 200 Kr. for 1 Aar til følgende 4 af Ansøgerne: Frederik Hansen af Holbæk, Stipendiet fra forrige Aar, og Anders Jørgen Hansen fra Middelfart-Eggen, begge Elever ved Landbohøjskolen, hver 25 Kr. maanedlig i 8 Maaneder; ligeledes Mejerist Niels Jensen fra Kalundborg-Eggen, og Forvalter Lars Jørgensen fra Middelfart-Eggen, hver 50 Kr. pr. Kvartal. Udgifterne have i Henhold hertil været:

4 Stipendier à 200 Kr. . .	800 Kr.	» Øre
Bekjendtgj. i »Berl. Td.« . .	10 -	80 -
	<hr/>	
Ialt . .	810 Kr.	80 Øre

Der bliver saaledes et Overskud af 35 Kr. 99 Øre at overføre paa næste Aars Regnskab.

Præsidenten udtalte en Tak til Hr. Møller-Holst for den Interesse, han viser Fondet ved at fungere som Sekretær.

Hofjægermester Scavenius (Basnæs) vilde spørge, om der var gjort noget for, at Danmark kunde blive repræsenteret paa det forestaaende internationale Dyrskue i Hamburg, og hvis ikke, om det da ikke kunde blive taget under Overvejelse, om det ikke burde ske, eftersom dette Dyrskue vistnok vilde være af stor Betydning for os, navnlig hvad Heste og Fedekvæg angik.

Greve Danneskjold-Samsøe oplyste, at Sagen havde været forhandlet i Præsidiet, men dette var kommet til det Resultat, at det ikke troede, at der var Anledning for Landhusholdningsselskabet til at indgaa til Regjeringen med Andragende om Statsunderstøttelse i dette Øjemed; thi ikke blot faldt Mødet i Hamburg omtrent sammen med Mødet i Aalborg, og mange Landmænd kunde da foretrække at ud-

stille i Hamburg, hvilket vilde skade Aalborgmødet, men dertil kom desuden, at Kreaturerne ikke kunde komme hjem fra Hamburg uden efter en længere Karantæne. Endvidere var der ogsaa forskjellige Meninger om, hvorvidt Dyrskuet i Hamburg overhovedet vilde lykkes. Nogle af de Mænd, der i Hamburg havde været de ledende i 1863, havde ikke villet deltage denne Gang, fordi det var deres Mening, at det Hele vilde gaa i Stykker.

Hofjægerm. Scavenius forekom det, at Tiden for Hamburgmødet netop faldt heldig, idet Kreaturerne kunde føres direkte fra Aalborg til Hamburg, og hvad det angaaer, at Mødet i Hamburg skulde gaa i Stykker, da er der vistnok ikke mere Spørgsmaal derom. Taleren troer tvertimod, at der i Hamburg vil blive en fyldig og stor Udstilling. Desuden er der ogsaa taget specielt Hensyn til os ved, at der i flere Retninger er udsat Præmier for Danmark. Vi have i Hamburg et saa stort Marked baade for Heste og Kvæg, at det ubetinget er af stor Betydning for os at møde der med det bedste, vi have; der er en ikke ringe Mulighed for, at de Udgifter, vi anvende i denne Henseende, ville kunne komme ind igjen.

Hofjægermester Friis. Fra det danske Generalkonsulat i Hamburg er der kommet Opfordring til Fællesforeningen i Jylland om at deltage i Udstillingen, og denne Opfordring er tilstillet Landhusholdningsselskabet med Anmodning om at tage Sagen i sin Haand. Man har nemlig ment, at der vilde medgaa betydelige Udgifter, og at der altsaa kun kunde være Tale om en smuk og fyldig Repræsentation for Danmarks Vedkommende, naar Staten vilde bevilge et større Beløb dertil, for at Udstillerne kunde holdes skadesløse, eftersom det udstillede Kvæg jo enten maatte sælges dernede eller i længere Tid underkastes Karantæne.

Greve Danneskjold-Samsøe vilde anse det for heldigst, om Landhusholdningsselskabet, naar det skulde tage sig af Sagen, havde Anmodninger fra samtlige Fællesforeninger om at tage Sagen i sin Haand.

Professor Segelcke vilde dog bede om, at man i sine

Overvejelser vilde tage Hensyn til, at vi selv skulde holde Landmandsforsamling næste Aar. Bestræbelser for at skaffe Udstillingsgjenstande tilveje til Hamburgmødet kunde muligvis føre til, at man skadede Mødet i Aalborg.

Kaptajn la Cour. Hvis der skulde foretages noget i denne Sag, maatte Anmodningerne fra Fællesforeningerne til Landhusholdningsselskabet komme snart, for at Spørgsmaalet om Statstilskud allerede kunde komme til at foreligge ved Finantslovens 2den Behandling i Folkethinget. Forøvrigt var det et Spørgsmaal, om det ikke var for sent at begynde en Organisation af denne Sag, naar Finantsloven var vedtagen; Indmeldelsesfristen vilde da vist være udløben.

Præsidenten erklærede derpaa Generalforsamlingen for hævet.

Danmarks Industri i Aaret 1882.

Ligesom ifjor gjengive vi nedenfor nogle Meddelelser af en Afhandling af Cand. jur. *C. Nyrop* om Danmarks Industri i det forgangne Aar, der findes optagne i Industriforeningens Tidsskrift. De Afsnit, der her gjengives, vedrøre »Aktieselskaber« og den »almindelige Udvikling«, eftersom det navnlig er de derom samlede Oplysninger, der baade indirekte og direkte have Betydning for Landbruget, da mange af Foretagenderne enten udelukkende arbejde paa det af Landbruget leverede Raamateriale, eller omvendt helt ere baserede paa at kunne sælge sine Produkter til Landbruget.

Aktieselskaber. Af Aktieselskaber er der i 1882 ikke bleven oprettet saa mange som i 1881; kun med Hensyn til følgende er der skeet Anmeldelse efter Firmaloven:

1. *H. E. Gosch & Cp.'s Tændstikfabriker*, 14. April (Kjøbenhavn): Tændstikfabrikation.
2. *Holstebro Aktiebryggeri* (stiftet den 26. April), 13. Maj (Holstebro): Ølbryggeri, hovedsagelig Fabrikation af bayersk Øl.
3. *Helsingørs Jærnskibs- og Maskinbyggeri*, 18. Juli (Helsingør): Nybygning og Reparation af Jærnskibe, Maskiner, Kjedler og alle dermed beslægtede Industrigrene.
4. *Smiths Jærnstøberi og Maskinfabrik*, 11. Oktober (Randers): Jærnstøberi og Maskinfabrikation.

Af disse Aktieselskaber er det andet alt omtalt forrige Aar, Indbydelsen til det fremkom nemlig i December 1881, og Aktiekapitalen, 1,600000 Kr., tegnedes strax. De tre andre ere derimod nye, og med Hensyn til det første kan det mærkes, at ved dets Fremkomst ophævedes Firmaet *H. E. Gosch & Cp.* I 1878 købte dette Firma, der den Gang

kun ejede Tændstikfabriken Phønix paa Amager, A. Sørensens Tændstikfabrik i Falkoneeralleen, der dreves under Firmaet »Ludv. Hintzes Efterfølger«; det er formentlig de saaledes nævnte Fabriker, der nu ere gaaede ind under Aktieselskabet. — Endnu skal det her nævnes, at der den 21. og 22. Juli efter forudgaaet Indbydelse tegnedes Aktier i en *dansk-svensk Kunstgjødningsfabrik i Landskrona*. Under Indbydelsen fandtes Danmarks bedste landøkonomiske Navne ved Siden af en Række svenske; den ønskede Aktiekapital var 700000 Kr. i Aktier à 500 Kr. Af Beløbet tegnedes 302500 Kr. i Danmark. Dette Foretagende, der formentlig vil fremkalde en Konkurrence med alt bestaaende danske Gjødningsfabriker, vandt ved Siden af stor Tilslutning ogsaa stærk Modstand, hvilket bl. A. kom frem paa Aktiebolagets konstituerende Generalforsamling den 5. August i Landskrona.

Af i Aarets Løb opløste Aktieselskaber er der forskjellige at nævne; det første er *Kongshøj Hammerværk* ved Nyborg. Det blev stiftet i Februar 1874, og paa en den 22. Maj i Nyborg afholdt ekstraordinær Generalforsamling blev det for 110000 Kr. solgt til Fabrikant *Eduard Lange* fra Vogelsang i Westphalen. Den i Værket indestaaende Pantegjæld var 60000 Kr., Resten af Kjøbesummen (50000 Kr.) tilfaldt Aktionærerne, der altsaa, da Aktiekapitalen var 200000 Kr., fik 25 pCt. — *Lyngby Glasværk* blev stiftet i Juli 1874, og endnu i Begyndelsen af 1882 syntes det levedygtigt; en Generalforsamling vedtog, at det fremtidig skulde indrettes paa Frembringelsen af Vinduesglas, en Fabrikation, der ikke dreves her i Landet. Omkostningerne herved bleve imidlertid for store, og Selskabet, der aldrig havde betalt sig, besluttede at opløse sig. Paa en ekstraordinær Generalforsamling den 22. December meddeltes det, at Glasværket for en Kjøbesum af 75000 Kr. var solgt til et nydannet Aktieselskab *Glasværket Danmark*. Aktiekapitalen var tabt. — *Bonnes Jærnstøberi og Maskinfabrik i Thisted* blev stiftet i Juli 1875 med en Aktiekapital paa 125000 Kr.; den 2. August vedtoges Salg for 47500 Kr. til et (muligvis nydannet) Aktieselskab *Jærnstøberiet Thy*, der overtog Virksomheden den 1. December. — Den ifjor besluttede Opløsning af *Kristineberg Fabriker* skal endelig her nævnes paany, da den formelle Afslutning først skete i 1882. Aktionærerne i dette Selskab fik 85 pCt., og er det bedste Resultat mellem de her nævnte Opløsninger, men det blev saa langtfra hjuset med Glæde, at det tværtimod fremkaldte en endog meget skarp Kritik.

I nedenstaaende Fortegnelse, der er ordnet efter Dage, paa hvilke vedkommende Selskabs ordentlige Generalforsamling er afholdt, give vi nogle Oplysninger om en Række bestaaende Aktieselskaber; det Tal, der er føjet til i Parantes efter Aarets Udbytte, angiver Udbyttet for det foregaaende Aar:

1. *Bryggeriet Odense*, 3. Januar: 8 pCt.
2. *Kristiansholms Fabriker*, i Januar: 12 pCt.; i Anledning af Fabrikernes Udvidelse vedtoges det at udstede yderligere 50'000 Kr. Prioritetsobligationer. Paa en ekstraordinær Generalforsamling vedtoges det at erhverve *Fredericia Saltværk* af Consul *Carl Løehr* og i den Anledning at udvide Aktiekapitalen fra 1. Januar 1883 til 300'000 Kr. Virksomheden drives nu baade i Kjøbenhavn og i Fredericia. Under 5. Juni skete Anmeldelse efter Fimaloven i Fredericia, og Aktieselskabets Formaal er efter den at drive Fabrikation af Salt, Cinders, Koks, Tjære og Kalk samt Handel med disse Varer, Kul og ildfaste Materialier.
3. *De Smihske Jærnstøberier og Maskinværksteder* (i Aalborg), 23. Februar.
4. *Cimbria*, 24. Februar: 5 pCt. (5).
5. *Borg Fabriker*, 1. Marts: intet Udbytte (0).
6. *Fredens Møllers Fabriker*, 10. Marts: 10 pCt. (8).
7. *Det kjøbenhavnske Byggeselskab*, 15. Marts: 4 pCt. (3).
8. *Burmeister og Wains Maskin- og Skibsbyggeri*, 17. Marts: 7 pCt. (10).
9. *De forenede Oplagspladser og Værfter*, 21. Marts: 5 $\frac{1}{2}$ pCt. (5 $\frac{1}{2}$).
10. *Kjøbenhavns Saltværker*, 25. Marts: intet Udbytte (0). Bestyrelsen fik Bemyndigelse til at virke hen til Selskabets Oplosning. Det oplystes, at *Kastrup Saltværk* var solgt for 27150 Kr. men stod til Bogs for 66150 Kr.
11. *Maglekilde og Frederiksberg Brøndanstalt*, 25. Marts: 6 pCt. (6 $\frac{1}{2}$).
12. *Kastrup Glasværk*, 27 Marts: 10 pCt. (10). I Aarets Løb havde der været produceret Glas paa 3 Værker, Kastrup paa Amager, Godthaab ved Helsingør og Hellerup Glasværk, det sidste er det i 1880 af Tuborg Fabriker kjøbt Glasværk.
13. *Lynghy Glasværk*, 30. Marts: intet Udbytte (1). — Paa en ekstraordinær Generalforsamling den 20. Januar var det bleven bestemt, at Glasværkets Glashytter, der anvendtes til Fremstilling af Bouteilleglas, skulde omdannes til Fabrikation af Vinduesglas. Dette Forsøg bragte imidlertid ikke Selskabet fremad, Forandringen krævede en større Kapital end paaregnet, og paa en ekstraordinær Generalforsamling den 31. Juli vedtoges det at afhænde Værket og opløse Selskabet. Paa en ny Generalforsamling den 22. December oplystes det, at Glasværket var solgt til et nydannet Aktieselskab (s. forrige Side).
14. *Alumina*, 4. April: 7 pCt. (7). — Paa en ekstraordinær Generalforsamling den 28. Juli meddeltes det, at »Alumina« for 330'000 Kr. havde kjøbt Forretningen *Den kongelige Porcellænsfabrik* af Grosserer G. A. Falck. Da denne Generalforsamling ikke var beslutningsdygtig, indkaldtes en ny, og paa denne, der holdtes den

7. August, besluttedes det at forøge Aktiekapitalen fra 800000 Kr. til 1,200000 Kr. og at opføre nye Bygninger paa Fabrikens Grund for i Løbet af 2 Aar at flytte den kgl. Porcellænsfabrik ud paa den. Af de 400000 Kr. nye Obligationer, der herefter skulde udstedes, modtog Grosserer Falck 100000 Kr. som delvis Betaling, Resten 300000 Kr. tegnødes i Aktier à 2000 Kr.
15. *Crome & Goldschmidts Fabrik*, 4. April: $6\frac{1}{2}$ pCt. ($5\frac{1}{4}$).
 16. *Hellebæk Fabrik*, 5. April: intet Udbytte (0).
 17. *De danske Cikoriefabriker*, 21. April: $1\frac{3}{4}$ pCt. (0).
 18. *Scandia*, 29. April.
 19. *Maglebølle Papirfabrik*, 29. April: intet Udbytte (0).
 20. *Kongshøj Hammerværk*, 3. Maj: intet Udbytte (0). — Paa en ekstraordinær Generalforsamling den 22. Maj vedtoges det at modtage et fremkommet Tilbud om Overtagelse af Fabrikken.
 21. *Kongens Bryghus*, 3. Maj.
 22. *Munke Møllers Klædefabrik*, 4. Maj: intet Udbytte (0). Da Generalforsamlingen nægtede at godkjennde Regnskabet, fratraadte hele den tidligere Bestyrelse, og en ny valgtes, om hvilken der under 2. August skete Anmeldelse til Magistraten i Odense i Henhold til Fimaloven.
 23. *Kaolin Industri-Selskabet paa Bornholm*, 26. Maj.
 24. *Frederiksholms Teglværk*, 30. Maj: 5 pCt. (0).
 25. *De danske Sukkerfabriker*, 29. Juni: 10 pCt. (10). 1 September ventede man at kunne begynde Driften af den nye Roesukkerfabrik i Nakskov, og nogle Forslag til Lovforandringer blev endelig vedtagne paa en ny Generalforsamling den 7. Juli. Under 7. August gjordes Anmeldelse i Henhold til Fimaloven til Byfogden i Nakskov.
 26. *Kjøbenhavns Isoplæg*, 30. Juni: intet Udbytte ($3\frac{1}{2}$).
 27. *Kristineberg Fabrik*, 12. Juli. Den i Anledning af Selskabets ifjor besluttede Oplosning nødvendige Likvidationsopgjørelse fremlagdes. Misfornøjelsen med Likvidationens Resultat (850 Kr. pr. Aktie eller 85 pCt.) var imidlertid saa stor, at det blev nødvendigt at holde en Generalforsamling til, den 20de Juli, for at opnaa en fyldestgjørende formel Afslutning.
 28. *Kallundborg Aktiebryggeri*, 31. Juli: 70 Kr. pr. Aktie.
 29. *Bonnes Jærnstøberi og Maskinfabrik i Thisted*, 27. Maj; det vedtoges at sælge Fabrikken. Paa en ny Generalforsamling den 2. August godkjendtes et Salg til Aktieselskabet *Jærnstøberiet Thy* (s. næstforrige Side).
 30. *De forenede Dampmøller*, 8. August: intet Udbytte (7).
 31. *Kjøbenhavns Dampmøller*, 31. August: intet Udbytte.
 32. *Aalborg Dampmøller*, 29. September. Der besluttedes en Forlængelse af Driftsaaret til 31. December, saaledes at den ordentlige Generalforsamling for Aaret først vil falde i Februar 1883.
 33. *Holbæk Dampmølle*, 20. Oktober.
 34. *Albani Bryggeri*, 25. November: 26 pCt. ($28\frac{1}{2}$).
 35. *Bryggeriet Limfjorden* (i Aalborg), 29. November: 10 pCt.; Anlæget stod i 237000 Kr., og det besluttedes at forøge Aktiekapitalen med 30000 Kr., saaledes at den i Alt blev 200000 Kr.
 36. *Bryggeriet Thor* (i Randers), 30. November.
 37. *St. Croix Fællessukkerkogerier*, 30. November: intet Udbytte (0).
 38. *Drikkehallerne*, 13. December: intet Udbytte (0).
 39. *Codan, Brage m. fl.*, 13. December: intet Udbytte (0).

Almindelig Udvikling. Det er ovenfor meddelt, at fire Aktieselskaber ere ophørte, men dette spiller ingen Rolle med Hensyn til at bestemme Aarets Karakter, saa meget mere som de tre, der forøvrigt aldrig have havt nogen Betydning, i Virkeligheden blot gaa over paa andre Hænder. Hvad det fjerde angaaer, *Kristineberg Fabriker*, da hører dets Opløsning som nævnt, væsentlig til 1881, i hvilket Aar den Ildebrand, der overgik Kristineberg Mølle, indtraf. Af Betydning er det derimod at se, at Dampmøllerne have arbejdet med Under-skud, endskjønt det ikke har manglet paa Virksomhed. *Kjøbenhavns Dampmøller* have delvis ombygget deres ældre Møller (Strandmøllen og Lillemøllen i Kjøbenhavn samt en Mølle i Göteborg) og bygget en ny Mølle, den største i Norden, i Malmö, der begyndte at arbejde den 6. April; *De forenede Dampmøller* havde omdannet hele Kristianshavns-Møllens Sigtesystem. Møllerne kunne med Hensyn til deres Indretning taale Konkurrence med de bedste udenlandske Møller, men de Priser, som disse (og da navnlig Stralsunder Dampmøhlen-Actiengesellschaft) have malet for, have trykket dem betydelig, hvortil kom den allerede ifjor omtalte Indførselstold paa Hvedemel i Sverrig (lidt over 1 Kr. pr. Sæk) samt endelig den usædvanlig slette Hvedehøst i 1881. Da den sidste Faktor forhaabentlig ikke snart vil komme igjen, og da Tolden i Sverrig er falden bort fra Maj Maaned, ligesom den nævnte tyske Mølle synes at være udtømt, tør det imidlertid ventes, at den danske Dampmølle-Industri, der spiller en saa stor Rolle, vil gaa lysere Tider i Møde, saaledes at Tilbagegangen ifjor kun er forbigaaende. Karakteristisk er det imidlertid, at den delvis har forlagt sin Virksomhed indenfor Sverrigs vestlige Grænse, en Bevægelse, der bliver saa meget betydningsfuldere, naar det erindres, at dansk Kapital ogsaa væsentlig har medvirket til Anlæget af en stor Kunstgjødningsfabrik i Landskrona. — I Juli Maaned solgte Grosserer V. Thielsen Dampmøllen i Nykjøbing paa Falster til Dampmøller *Majus Bay* og Cand. phil. *Evald Thielsen* for 102000 Kr.

Har der efter det ovenfor Nævnte været nogen Stilstand i den her omhandlede Industrigren, har dette langtfra været Tilfældet med Sukkerindustrien. Næsten over hele Landet have Landmændene været i Bevægelse med Hensyn til Spørgsmaalet om Fordelagtigheden af at dyrke Sukkerroer. Den 21. Januar blev der nedsat et Udvalg i Møens Landboforening for at afgive en Betænkning, og der har paa Møder i Stege den 2. Marts og 9. September været ført en livlig

Diskussion om Sagen. Den 21. Januar nedsatte Aarhus Landboforening et Udvalg, som skulde forberede en Forsøgsdyrkning af Sukkerroer, og *De danske Sukkerfabriker* erklærede sig villige til at modtage Roerne til gangbar Pris og at deltage i Fragtudgifterne; den 9. September var der Møde i Slagelse, og det meddeltes, at *De danske Sukkerfabriker* vilde anlægge en Fabrik i Slagelse, hvis Egnens Landmænd vilde tegne sig for et Areal paa 2000 Tdr. Land til Sukkerroedyrkning; et afsluttende Møde holdtes den 20. December i Slagelse. Den 13. Oktober afholdtes der et lignende Møde i Assens og den 14de November i Karise ved Kjøge; i September er der fra Ribe rettet en Forespørgsel til *De danske Sukkerfabriker* om Anlægget af en Sukkerfabrik der paa Stedet, og i November have de nævnte Fabriker forespurgt, hvorledes Stemningen i saa Henseende var i Holbæk. Sukkerroesagen synes at arbejde sig frem med bestandig større Kraft til Trods for den Modstand, den fra enkelte Sider møder (s. saaledes Artikler af Forstander *A. la Cour* paa Næsgaard i Berl. Tid. Nr. 227 og 240), og det er derfor af Interesse at dvæle ved de paa *De danske Sukkerfabrikers* Generalforsamlinger den 29. Juni og 7. Juli fremkomne Meddelelser. Selskabet, der havde arbejdet med to Sukkeraffinaderier (begge i Kjøbenhavn, Phønix og Helsingørsgadens Raffinaderi) og to Roesukkerfabriker (en i Odense og en paa Lolland), havde i Aarets Løb oparbejdet i Alt næsten 21 Millioner Pund Roer og fabrikeret 5 Millioner Pund Roesukker; i Nakskov havde de anlagt en ny Roesukkerfabrik, og til sine tre Roesukkerfabriker havde de ca. 5000 Tdr. Land til Roedyrkning. Fabriken i Nakskov kom i Gang den 12. Oktober. I Anledning af forestaaende Udvidelser vedtoges det paa de ovenfor nævnte Generalforsamlinger at bemyndige Bestyrelsen til at udstede Obligationer til et Beløb, der dog ikke maatte overstige Aktiekapitalen (4 Millioner Kr.)*, ligesom fremtidig istedenfor een Forretningsfører at have tre, en kommerciel, en teknisk og en agronomisk. Under disse Omstændigheder er det ganske interessant at se, at Selskabet i sin Anmeldelse til Byfogden i Nakskov af 7. August udtaler, at dets Maal er at drive Sukkerfabrikation i Danmark ved de af Selskabet erhvervede Raffinaderier i Kjøbenhavn og ved Anlæg af Roesukkerkogerier og andre dermed i Forbindelse staaende Eoranstaltninger. Der er i det Hele af Roesukker frembragt her i Landet:

*) Tre Millioner udbødes den 11. Juli og tegnedes øjeblikkelig.

1877 . . .	1,701481	På.
1878 . . .	2,615445	—
1879 . . .	3,523597	—
1880 . . .	4,957962	—
1881 . . .	6,413861	—

I denne Forbindelse skal der mindes om **Forandringen** i Loven af 3. Maj 1873 om Beskatning af indenlandsk Røesukker, og endelig skal det erindres, at Aarets næstsidste Dag har bragt en Meddelelse om, at et Konsortium, hvori Sukkerfabrikerne ere Deltagere, for 630000 Kr. har kjøbt *Gamle Kalkbrænderi* ved Kjøbenhavn, hvorhen de kjøbenhavnske Sukkerraffinaderier skulle flyttes. Naar man ser hen til den voxende Sukkerroeindustri, Damptrølleindustrien og Bryggerivirksomheden, maa det siges, at Danmarks væsentligste Næringskilde, Agerdyrkingen, efterhaanden omsluttet af en bestandig rigere industriel Kreds*). Vi skulle nu hidsette nogle Meddelelser om Bryggerierne.

For Kjøbenhavns og nærmeste Omegns Vedkommende kan det mærkes, at Cand. pharm. *Even Ibsen* under 1. Februar har anmeldt til Søndre Birk, at han under Firma *Bryggeriet Frederiksberg* driver Bryggeri (hans Bryggeri ligger paa Lampevejen), at Interessentskabet *Tvedes Bryggeri* paa Vesterbrogade i Juni har kjøbt det kgl. danske Haveselskabs Areal, der strækker sig mellem Bryggeriet og Frederiksberg Allee, for 127830 Kr., og at Brugen af Ismaskiner synes at skulle trænge igjennem i alle større Bryggerier. Paa *Tuborg Fabrikers* Generalforsamling meddeltes det, at Fabrikerne formentlig vilde blive nødt til at anskaffe en Ismaskine eller rettere Luftafkølingsmaskine, og at Kapitajn *J. C. Jacobsen* alt paa *Carlsberg* havde to, ved hvilke hans Gjærkjældere holdtes tørre. *Marstrands Bryggeri* paa Vodrofsvej har i Foraaret anlagt et saa kaldet Krystalisværk, dels til eget Brug dels til Salg. De kjøbenhavnske Bryggerier ere med *Carlsberg* i Spidsen i en stadig Udvikling, og i Provinserne staaer man ikke tilbage. I Vejle er der under 15. Marts skeet Anmeldelse om Dannelsen af et større Interessentskab *Vejle Bajersk- og Hvidtøl-Bryggeri*, og ovenfor er det meddelt, at der i Holstebro er dannet et *Holstebro Aktiebryggeri*. I Rønne har et tidligere dannet Aktieselskab

*) Særlig Opmærksomhed fortjener Dr. phil. *P. E. Müllers* Afhandling: Omrids af en dansk Skovbrugs-Statistik (i Tidsskr. f. Skovbrug, 1881); han gjør her udførlig Rede for det danske Skovbrugs Stilling overfor Industrien.

Rønne Bryggeri og Mineralvandsfabrik under 29. September anmeldt, at dets Navn er forandret til *Rønne Aktiebryggeri*, og i Aarets sidste Dage har det været bekendtgjort, at dette Bryggeri, der er indrettet til Brygning af saavel Husholdningsøl som Bajerskøl, »underhaanden er til Salg paa billige Betingelser«. — Den 21. April fandt et talrig besøgt Møde af Brændevinsbrændere fra hele Landet Sted i Kjøbenhavn; man vedtog at indskrænke Spiritusfabrikationen og foreløbig at forhøje Prisen. — Den 18. Marts gjorde Interessentskabet *Spritsfabriken Fortuna* Firmaanmeldelse i Kjøbenhavn.

Med Hensyn til *Helsingørs Jærnskibs- og Maskinbyggeri* kan det mærkes, at Krigsministeriet under 27. Februar og 13. Marts til Helsingørs Kommune afleverede den Del af Excercerpladsen »Grønnehave« ved Kronborg, der skal benyttes af Maskinbyggeriet, og at dette derpaa umiddelbart efter fik den overleveret af Kommunen. I Aarets Slutning var Maskinbyggeriet allerede i Virksomhed og en Patentbedding, der kan optage Skibe indtil 1000 Tons Brutto Register, færdig; en Tørdok forventedes færdig i Slutningen af 1883. Helsingør synes atter at skulle faa nyt Liv; under 26. September er der skeet Anmeldelse om, at tre af Byens større Skibsbyggere have sluttet sig sammen under Firmaet *Helsingørs Træskibsbyggeri*. — Under 4. Januar er der skeet Anmeldelse om Oprettelsen af et Jærnstøberi og Maskinfabrik i Nykjøbing paa Falster under Navnet *Fabriken Guldborg*, og under 25. Februar har *Kjøbenhavns Hestekofabrik* gjort den fornødne Anmeldelse. Denne sidste Fabrik er beliggende paa Tagensvej og kan levere ca. 1500 maskinsmedede Sko om Dagen; det er den ene af Interessenterne, Smedemester *A. Andersen* fra Aarhus, der har konstrueret Maskinerne, som benyttes til Fabrikationen. — I Januar og Februar prøvede Fabrikant *J. Krog* (Frederiksberg Jærnstøberi) nogle af ham konstruerede Taagehorn, hvis Toner med Undring hørtes over næsten hele Kjøbenhavn.

Paa det keramiske Omraade er Aarets Begivenhed den *kgt. Porcellænsfabriks* Salg til *Alumina*, men forøvrigt er der ikke meget at berette. En Del Medailloner af danske Lystspildigtere ere udførte i *Ipsens Terrakottafabrik* til Dagmartheatret. *Oure Teglværk* ved Stubbekjøbing (Langovn med 16 Kamre) er i August bleven solgt for 33000 Kr., og ved Stenstrup Station i Fyn, hvor der alt var 6 Teglværker, er der anlagt to til. — Ved Randers Jærnbanestation er der bygget et stort Kalkværk, der, da det udelukkende benytter

Kalksten fra Glatved, har faaet Navnet *Glatved Kalkværk*. Kalken brændes efter Ingeniør Maardts Patent ved den af Kul-lene udviklede Gas. Det begyndte sin Virksomhed i August.

Nogle Ritmester *J. G. C. Døcker* i 1881 patenterede Filttelte have været underkastede forskjellige Prøver og have vist sig hensigtsmæssige. — *Clasonsborgs Klædefabrik* ved Herning, der er anlagt i 1841 og er indrettet paa aarlig at levere ca. 22000 Alen Klæde, har været udbudt til Salg. — I Kjøbenhavns Borgerrepræsentation er et Udkast til Anlæg af *offentlige Slagtehuse* bleven vedtaget i Marts; den samlede Udgift er 284902 Kr. — Kuldriften paa Færøerne har i September atter ladet høre fra sig; nu er det et *Société des mines de Suderø*, der skal sætte den i Værk. — Da den Kryolith-Mine- og Handelsselskabet tilkommende Ret til at bryde og afskibe Kryolith ved Ivigtut i Sydgrønland udløber den 31. December 1884, har det efter Andragende faaet Retten fornyet for 20 Aar fra den nævnte Dag at regne. I de 16 Aar, Selskabet har brudt Kryolith, har det brudt for ca. 100000 Kr. aarlig.

I Februar blev Industriforeningen i Kjøbenhavn ved velvillig Imødekommen fra Bell-Telefon Selskabet sat i telefonisk Forbindelse med det kongelige Theater, saaledes at de paa dette opførte Operaer kunde høres i Foreningen. Det i August dannede *Kjøbenhavns Telefonselskab* (Aktiekapital: 500000 Kr.) har overtaget saavel Bell-Telefon Selskabet som Kjøbenhavns By- og Hustelegraf, hvorved Telefonforbindelserne her i Byen ville faa et stort Opsving. I Februar paatænkte *Crome & Goldschmidts Fabriker* et Telefonanlæg mellem dets Fabriker i Horsens og Ribe; i Aarhus er der i December gjort de fornødne Skridt til Dannelsen af et Aktieselskab til Anlæg af Telefonledninger. — Tivoli aabnede sin Sæson (i Maj) med en elektrisk Ringbane, og i Juli oplystes Etablissementet National med elektrisk Lys. Af væsentligere Betydning er det, at Dhrr. Professor *P. C. Jürgensen*, Gasmester *L. Dahl* og Telegrafingeniør *Lorentzen* under Navnet *Det danske elektriske Lys-Kompagni* (med Firmaanmeldelse af 2. Maj) har udført elektriske Lysanlæg i forskjellige Fabriker, saaledes Spritfabriken *Møllehusene* ved Roskilde (i Februar), Albani Bryggeri i Odense (Juni), Aalborg Spritfabriker (December) o. s. v. De ifjor nævnte af *English & Hansen* foreslaæde Gasanlæg i forskjellige jydsk Byer ere alle strandede.

Plan

for de ved det kgl. Landhusholdningsselskab iværksatte

Dyrkningsforsøg

til

Hvede- og Maltbygavlens Fremme.

Hvedeforsøgene 1882—83.

Det stedse voxende Omfang, som Dyrkningen af den fra England indførte Square-head Hvede i det sidste Decennium har taget, har stedse været betragtet med Misnøje af den danske Møllerstand som en Følge af denne Hvedesorts særlig ringe Evne til at yde et godt Formalingsprodukt. Da derfor den barske Vinter 1880—81 paa en meget følelig Maade ramte Landets Hvededyrkere ved at tilintetgjøre de Hvedemarker, hvor denne mindre modstandskraftige Hvedesort var anvendt til Udsæd, var det naturligt, at Landets Møllere benyttede denne Lejlighed til at forene deres Klager over Square-head Hvedens ringe Formalings-Kvalitet med de advarende Røster, som blandt Landets Landbrugere hævede sig mod Dyrkningen af en Hvedesort, som havde viist sig at savne den fornødne Modstandsevne mod de Klimatforhold, som den her maa være udsat for. Denne blandt Landmændene herskende Følelse af, at Landets Hvedeavl savnede det sikre Fundament, som en heldig valgt Sædsort afgiver, bestemte det kgl. danske Landhusholdningsselskab til efter Forslag af Etatsraad Tesdorpf at tage Spørgsmaalet i sin Haand. Da der kort herefter fra Dampmøller Weis rettedes en indtrængende Opfordring til Selskabet om med Energi at frem-

skynde Undersøgelsen af de Forhold, som vedrøre Danmarks Hvededyrkning, besluttede Præsidiet at indlede Sagen ved dels at opfordre »Dansk Frøkontrol« til at undersøge ulige Hvedesorter fra Landets forskellige Egne — en Opfordring, som ej kunde tages til Følge paa Grund af den daværende midlertidige Standsning af Frøkontrollens Virksomhed — og ved dels at formaa Dampmøller A. Bay til at indlede en Diskussion om Hvedespørgsmaalet paa et af Selskabets Vintermøder, 15de December 1881. Samtidig hermed havde d'Hrr. Dampmøllere Weis og Bay taget Initiativet til at søge deres Standsfæller formaaede til at yde Sagen en saadan pekuniær Bistand, at en Samvirken mellem Landhusholdningsselskabet og Landets Møllere kunde finde Sted, og Møllerne herved være i Stand til at bevirke, at Undersøgelserne, foruden at have til Hensigt at søge tilvejebragt Hvedesorter, hvis Haarførhed og Foldrigdom kunde give dem berettiget Adgang til udstrakt Dyrkning her i Landet, tillige skulde udstrække sig til at omhandle Hvedens Formalingsevne og de Forhold, som staa i Forbindelse hermed.

Da Hr. Weis i Marts saa sig istand til at kunne meddele Landhusholdningsselskabet, at et Konsortium af Møllere gennem et Tidsrum af 5 Aar havde stillet en Sum paa 1500 Kr. aarlig til et eventuelt Udvalgs Disposition under Betingelse af, at den kvalitative Side af Hvedespørgsmaalet skjænkedes fornøden Paaagtning ved de paatænkte Undersøgelser, modtog Selskabet dette Tilbud og nedsatte til Sagens videre Fremme et Udvalg bestaaende af Etatsraad Tesdorpf, Godsejer Holm (Lerchenfeldt), Forpagter Brohm (Bavelse) og Forpagter Bokelmann (Nørregaard), samtidig med at Dampmøllerne valgte d'Hrr. Møllere Weis (Aarhus), Bay (Nakskov) og Th. Rubow (Kjøbenhavn) til at tiltræde Udvalget. Dette samlede Udvalg konstituerede sig herefter paa et Møde i Kjøbenhavn den 11te Marts 1882, hvor det valgte Etatsraad Tesdorpf til Formand og antog Undertegnede til, med den fornødne kemiske og botaniske Assistance, at lede de paatænkte Forsøg. Da Virksomheden i Sagens Tjeneste ønskedes begyndt snarest, og Tilvejebringelsen af det fornødne

Undersøgellesmateriale fordrede, at der i indeværende Efteraar*) foretoges en Udsæd af Hvede med dette for Øje, saa overdroges det Landhusholdningsselskabets Sekretær, Kaptajn la Cour, i Forening med Undertegnede at søge udarbejdet en Plan, hvorefter de indledende Forsøg skulde foretages.

Denne Forsøgsplan forelagdes det samlede Udvalg i et Møde den 13de Juni og vedtoges i nedenstaaende Form:

Blandt de mange Faktorer, som maa antages at have Indflydelse paa saavel Kvantiteten som Kvaliteten af vor Hvedeproduktion, og af hvilke Hvedesorten, Klimatet, Jordbunden, Gjødningen, Forfrugten, Jordbehandlingen, Saatiden, Saamængden, Dækningen, Saamethoden, Tidspunktet for Høsten, Behandlingen under Høsten og Behandlingen efter Høsten kunne nævnes, vedtoges det i Efteraaret 1882 at gjøre de 3 førstnævnte til Gjenstand for indledende Forsøg, hvis Hensigt det skal være at sikre det nødvendige Undersøgellesmateriale saavel til Formalingsprøver som til øvrige Undersøgelser i Efteraaret og Vinteren 1883.

For at søge de 2 første Faktoreres Indflydelse antydet, vedtoges det at foretage Forsøg med Hvedesorter avlede under forskellige Klimater, saaledes at Dyrkningsforsøgene foretages med en melet og en glasset Hvedesort fra et Land med Fastlandsklima — Polen —, endvidere med en melet og en glasset Sort fra et Land med Øklima — England — (under Forudsætning af, at det maa lykkes at finde denne forskellige Karakter udviklet hos Hvede under samme Klimatforhold), hvilke 4 Sorter, i Forening med en alt her i Landet dyrket Sort — Square head Hveden — udsaaes i indeværende Efteraar paa et hertil disponibelt Areal paa Sjælland, et do. paa Falster, et do. i Jylland og paa Fyen.

Af Hensyn til Spørgsmaalet om Jordbundens Indflydelse maa fremhæves det Ønskelige i, at der paa hver Station med ovennævnte 5 Sorter kan foretages en dobbelt Forsøgsrække, hvis eneste Adskillelse skal være, at Forsøgene udføres i en Jordbund af forskellig naturlig Konsistens. Selvfølgelig vilde

*) Denne Beretning er afgiven i Efteraaret 1882.

det være heldigst, om disse Forsøg kunde anlægges i en saadan Maalestok, at det indhøstede Materiale saavel som Besvarelsen af de ved Forsøgene opkastede Spørgsmaal kunde blive saa fyldige som muligt, og som et ønskeligt Maal i saa Henseende kan et Areal af 2 Tdr. Ld. for hver Sorts Vedkommende nævnes, saaledes at det under Forsøgene inddragne Areal i saa Fald vilde blive 20 Tdr. Ld. for hver Forsøgsstation. Endelig vedtages det paa en eller 2 Stationer at foretage Udsæd af et langt større Udvalg af Sorter, for herigjennem i Tide at sikre sig et Materiale for senere videregaaende Dyrkningsforsøg. Maalestokken, hvori sidstnævnte Forsøgsrække bør anlægges, maa jo rette sig efter de forhaandenværende Forhold, (Mængden af Saaprøverne og Størrelsen af det disponible Areal), men Udstrækningen af Arealet burde dog næppe være under 2 Skpr. Ld. for hver Udsædsprøves Vedkommende.

Iøvrigt maa det jo tilstræbes at skaffe den størst mulige Ensartethed tilveje mellem alle øvrige Dyrkningsvilkaar, og en i Aarets Løb staldgjødning, vel behandlet Helbrakmark vil antagelig i saa Henseende afgive det mest passende Grundlag for Udsæden af de forskellige Hvedesorter, hvilke Udsædsprøver bør være af indeværende Aars Høst, og hvis Spiringsævnene og kemiske Forhold bør være undersøgte. —

Da Hovedforsøgene saaledes skulde søges etablerede paa et Forsøgsareal i hver af Landsdelene Jylland, Fyen, Falster og Sjælland, maatte Opmærksomheden naturlig først være henvendt paa Tilvejebringelsen af disse Arealer. En fra Udvalgets Formand — Etatsraad Tesdorpf — udsendt Henvendelse havde til Følge, at det Ønskede med stor Liberalitet stilledes til Disposition af Brugerne af følgende Gaarde: Forpagter Jensen paa Rodstenseje, Kammerherre Schestedt-Juel paa Ravnholt, Etatsraad Tesdorpf paa Kringelborg og Forpagter Valentiner paa Gjorsløv, hvilke Gaarde i særlig Grad formentes at kunne frembyde en Jordbund, der maatte fyldestgøre de i Forsøgsplanen opstillede Betingelser.

Hernæst maatte Spørgsmaalet om Erhvervelsen af den fornødne Saasæd tiltvinge sig Opmærksomhed. I Forsøgs-

planen indeholdes Bestemmelse om, at Forsøget skulde omfatte 5 forskjellige Hvedesorter, nemlig en melet og en glasset polsk Hvede, en melet og en glasset engelsk Hvede samt en dansk avlet Square-head Hvede. Da imidlertid Markfrøkontoret paa Anmodning om at fremskaffe det fornødne Kvantum Square-head Hvede til Saasæd erklærede sig istand til at kunne præstere en saavel stærkt melet som udpræget glasset Modifikation af denne Hvede, skjønnedes det ikke rettere, end at en Modtagelse af dette Markfrøkontorets Tilbud i høj Grad vilde bidrage til at fuldstændiggjøre Forsøgsmaterialet til Løsning af Spørgsmaalet om Glassethed og Melethed. Paa en af Udvalgets Formand berammet Konference d. 14de Juli, hvori Landhusholdningsselskabets Sekretair, Kaptajn la Cour, og Undertegnede toge Del, blev desaaarsag truffet den Afgjørelse, at Hovedforsøget skulde udstrækkes til at omfatte ovennævnte 6 forskjellige Hvedesorter; og blev der i denne Anledning truffet de fornødne Skridt for at faa det til Forsøgene overladte Areal forandret fra 20 til 24 Tdr. Ld. for hver Gaards Vedkommende, da man kun nødig vilde tvinges til en Reduktion af den i Forsøgsplanen fastsatte Størrelse for de enkelte Forsøgsarealer, hvilken forøgede Afgivelse af Areal velvillig blev stillet i Udsigt paa de respektive Forsøgsgaarde.

Der maatte altsaa nu søges tilvejebragt Forbindelser, hvorfra man kunde erholde de fornødne polske og engelske Hvedesorter.

For at erhverve den polske Hvede rettede Etatsraad Tesdorpf en Henvendelse til det ansete Firma Kastel i Königsberg, ledsaget af den vedtagne Forsøgsplan. Resultatet af de udførlige Underhandlinger, som Etatsraaden førte med Husets Chefer — d'Hrr. O. Wien og E. Kastel — var, at Firmaet fremsendte 30 Tdr. Sandomir Hvede som Repræsentant for den melede polske Hvede og 30 Tdr. Gaffker Hvede, der betegnedes som glasset og ogsaa viste sig at besidde denne Egenskab i betydelig højere Grad end den førstnævnte.

Begge Sorter ere Vinterhveder, have en meget lys

Farve og ere efter dansk Maalestok meget finkornede, hvisaarsag der ogsaa fra Afsenderen advaredes imod for tyk Udsæd.

Samtidig med at Etatsraad Tesdorpf saaledes havde Opmærksomheden henvendt paa Fremskaffelsen af den polske Hvede, maatte de indledende Skridt til Erhvervelse af de tvende engelske Hvedesorter foretages. I Overensstemmelse hermed udsendte Etatsraaden en Opfordring til Sekretæren for The royal agricultural society of England, Mr. Jenkins, om at yde Sagen sin Bistand gennem en Anvisning paa de søgte Hvedesorter. Mr. Jenkins besvarede Opfordringen ved atter at henvende sig til Dr. Lawes paa Rothamsted, der som en Følge af de mange Forsøg, han har foretaget med forskellige Hvedesorter, absolut maa ansees for kompetent Dommer i dette Anliggende. Som Svar paa denne Henvendelse fremsendte Dr. Lawes et udførligt Skema over Forsøgsresultaterne paa Rothamsted og tilbød sin Bistand ved Erhvervelsen af den ønskede Saasæd; samtidig indeholdt Svarskrivelsen dog en Advarsel mod Dyrkningen af Hvedesorter avlede under et mildere og gunstigere Klima, end der kan bydes Hveden i dens nye Hjemstavn.

Da Dr. Lawes imidlertid paa en fornyet Henvendelse om at levere de 2 Hvedesorter, som bedst vilde kunne fyldestgøre de i den forelagte Forsøgsplan opstillede Betingelser, gav til Svar, at en saadan Levering ej med Sikkerhed turde paaregnes før sidst i September eller først i Oktober paa Grund af de ugunstige Vejrforhold, som forhalede Høsten, saa var det hermed givet, at Hveden maatte søges erholdt fra anden Kilde, hvor gjerne man end havde ønsket Forbindelsen vedligeholdt med denne Autoritet.

Det var herefter naturligt, at Fremskaffelsen af de engelske Hvedesorter overdroges Markfrøkontoret, hvis ene Chef, Grosserer Chr. P. Jacobsen velvillig havde paataget sig Forskaffelsen af de til Forsøgene fornødne Partier Squarehead Hvede. Hr. Jacobsen rettede strax en Henvendelse til Firmaet Delcomyn i Londen, for hvem den foreliggende Sag udvikledes; Frugten af denne Henvendelse var, at det

nævnte Firma købte og fremsendte de fornødne Partier — 35 Tdr. — af den bekjendte haarde Hvede: »golden drops» og af den bløde »Kent» Hvede, hvilke tvende Hvedesorter altsaa i Hovedforsøget repræsenterer den glassede og melede engelske Hvede.

Hvad endelig Anskaffelsen af den dansk avlede Square-head Hvede angaaer, saa var denne, som alt omtalt, overdraget Markfrøkontoret. Grosserer Jacobsen, der gennem tidligere Aars Erfaringer var kjendt med de Gaarde, hvis Avl af Square-head Hvede sædvanlig havde en glasset Karakter og omvendt, hvilke Gaarde der sædvanlig præsterede en melet Kvalitet, havde i Tide sikret sig Prøver fra disse Gaarde. Der modtoges 4 Prøver, hvoraf Prøven fra Lykkesgaard som sædvanlig var udpræget glasset, dernæst kom Prøven fra Nørre Bjert, som ogsaa maatte betegnes som glasset; medens en Prøve fra Møen var temmelig melet, men dog langt fra i den Grad som den 4de Prøve fra Nakskov. Valget maatte saaledes naturlig falde paa Lykkesgaards og Nakskovs Hveden, af hvilke der bestiltes et Parti paa 35 Tdr. fra hvert Sted. Da imidlertid Proprietær Thygesen paa Lykkesgaard erklærede sig ude af Stand til — paa Grund af den ej tilendebragte Høst — at kunne levere mere end 19 Tdr. Hvede, skjønedes det ej rettere, end at den eneste Løsning af denne opstaaede Vanskelighed vilde være at lade Square-head Hveden blive repræsenteret i Hovedforsøget ved samtlige ovennævnte 4 Hvedesorter, som tilsammen danne en smuk Skala med to Mellemlid mellem den udprægede Glassethed og do. Melethed. En Omgaaelse af Forsøgsplanens Bogstav var nødvendig, saafremt man ej helt vilde udelade Benyttelsen af Lykkesgaardshveden, hvilken sidste Fremgangsmaade man kun overmaade nødig vilde følge paa Grund af denne Hvedes fremtrædende glassede Karakter, som maatte gjøre den selvskreven til Anvendelse i de paatænkte Forsøg. —

Ved Siden af at saaledes Spørgsmaalet om Erhvervelsen af den til Forsøgene udkrævede Saasæd stod paa Dagsordenen maatte Opmærksomheden i Tide være rettet paa en Egalise-

ring af de paa de forskjellige Gaarde disponible Forsøgsarealer; idet en sagkyndig Udvælgelse af disse Arealer i de paagjældende Gaardes Brakmark skjønnedes nødvendig, naar man vilde sikre sig at kunne byde Hveden saa vidt mulig ensartede Vilkaar paa samtlige Forsøgsstationer. Da Undertegnede paa Grund af min nuværende Virksomhed ej saa mig i Stand til at kunne berejse samtlige Forsøgsgaarde, og Udvælgelsen af Arealerne ogsaa kunde ønskes foretaget af en Mand, som havde særlige Erfaringer i Jordbonitering, overdroges dette Hverv til Landinspektør Riis, der dels som en Følge af sin tidligere Stilling som Landmand og dels som en Følge af sin lange Erfaring i Jordbonitering formentes i særlig Grad at besidde de fornødne Betingelser for paa en heldig Maade at kunne løse det ham saaledes overdragne Hverv.

Den Hr. Riis meddelte Instrux gik ud paa: af de til Hovedforsøgene bestemte 4 Gaardes Brakmarker at udtage 2 Gange 12 Tdr. Land, hvilke tvende Arealer à 12 Tdr. Land skulde danne den størst mulige Modsætning og saavidt muligt repræsentere henholdsvis det sværere og mildere Jordsmon — dog indenfor Grænserne af hvad saavel Landmanden som Jordbonitøren forstaaer ved Betegnelsen: Hvedejord. Samtidig hermed overdroges det Hr. Riis at undersøge de 4 kommende Aars Brakmarker paa samtlige 4 Gaarde og afgive Betænkning over, hvorvidt de maatte egne sig til eventuelle Forsøg i de kommende 4 Aar, ligesom han erholdt Paalæg om at skaffe sig yderligere Oplysning om Behandlingen af indeværende Aars Brakmark, Jordens Produktionsevne, eventuel Optræden af Plantesygdomme og Insektangreb paa Ejendommen og om Indhentningen af øvrige Oplysninger, som kunde være af Interesse i den foreliggende Sag. Hr. Riis's efter endt Rejse fremsendte Beretning bekræftede fuldt ud det heldige Valg af samtlige Forsøgsgaarde, idet de paa de respektive Gaarde afsatte Forsøgsarealer i fuldt Maal fyldestgjorde de ønskede Betingelser. —

Samtlige til Hovedforsøgene bestemte Hvedesorter vare samlede paa Markfrøkontorets Pakhus den 14de September

og bleve efter en omhyggelig gennemgribende Sortering og Egalisering fordelte til de respektive Forsøgsgaarde, hvor de ankom den 17de og 18de September. Forud for Hvedens Afsendelse var der til disse Gaarde udsendt saavel Anvisning til Hvedens Lækning som de Regler, hvorefter Hveden ønskedes udsaaet.

Paa Gjorsløv, hvor Ejeren paa Grund af Fraværelse ej saa sig i Stand til at have Tilsyn med Saaningen, havde Forvalter Berner velvillig paataget sig dette Hverv. — Til Hvedens Lækning, som foregik i større Beholdere, anvendtes $\frac{1}{2}$ Pd. Blaasten opløst i 25 Potter Vand til hver Tønde Saasæd, og Hveden henstod i denne Bejtse i 10 Timer, forinden den udbredtes til Tørring. Hveden bredsaædes paa samtlige Gaarde som en Følge af, at Radsaaningsmaskine ej forefandtes paa et Par af Gaardene, og Udsædstykkelsen bestemtes efter ulæsket Maal

pr. Td. Land.
for Squarehead Hvedens Vedkommende til 10 Skpr.

— Kent Hvedens	—	-	9	—
— Golden drops Hvedens	—	-	9	—
— Sandomir Hvedens	—	-	6	—
— Gaffker Hvedens	—	-	7	—

Et lille Overskud over den saaledes beregnede Saasæd medsendtes for at forebygge eventuelle Vanskeligheder ved en eventuel mindre Unøjagtighed ved Udsaaningen.

Paa hver af ovennævnte Gaarde blev derpaa i Overensstemmelse med Ovenstaaende i Tidsrummet fra 19de til 21de September udsaaet:

Forsøgsrække A. 12 Tdr. Land sværere Jordsmon.

	pr. Td. Land.
2 Tdr. Land med Sandomir Hvede.	Udsæd 6 Skpr.
2 — — — Gaffker Hvede.	— 7 —
2 — — — Golden drops Hvede.	— 9 —
2 — — — Kent Hvede.	— 9 —
1 Td. Land Squarehead Hvede fra Lykkesgaard.	— 10 —
1 — — — — — - Nørre Bjert.	— 10 —
1 — — — — — - Møen.	— 10 —
1 — — — — — - Nakskov.	— 10 —

Forsøgsrække B. 12 Tdr. Land mildere Jordsmon.

Fuldstændig som Forsøgsrække A.

Hveden dækkedes med Sæddækker, afharvedes med Letharve og henligger utromlet Vinteren over.

Som hævdet i Forsøgsplanen er Hensigten med disse saaledes i det Større etablerede Forsøg væsentligst den: at søge tilvejebragt Klarhed over den Indflydelse, som Klimaet og Jordbundsforholdene udøve paa Hveden med særligt Hensyn til Kvaliteten. For at erholde et saa tydeligt Svar som muligt herpaa var man altsaa henvist til at søge Hvedesorter fra Egne, hvis Klimatforhold saa vidt muligt adskilte sig fra vore hjemlige, uden Hensyn til om de saaledes under Forsøgene inddragne Hvedesorter kunde antages selv at ville komme til at spille nogen fremtidig Rolle blandt de her hjemme dyrkede Hvedesorter.

Ved Siden heraf maatte det være magtpaaliggende at anstille mindre Forsøg med anerkjendte Hvedesorter for i Tide at sikre sig et Materiale, hvoraf man ad Aare vilde kunne udvælge én eller flere for vore herværende Forhold tjenlige Hvedesorter med Haab om et gunstigt Resultat.

I Henhold hertil er der af Proprietær Lorentzen paa Birkholm og Hofjægermester Oxholm paa Rosenfelt afgivet Areal til sammenlignende Forsøg mellem 20 forskjellige velrenomerede Hvedesorter, udsaaede under ensartede Vilkaar. For at en Sammenligning kunde finde Sted mellem de her dyrkede Hvedesorters Ydeevne og den tilsvarende af de i Hovedforsøget dyrkede 8 Hvedesorter, er det indlysende, at disse ogsaa maatte optages til Dyrkning i denne mindre Forsøgsrække.

Paa hver af de 2 ovennævnte Gaarde ere nu samtlige Hvedesorter udsaaede paa et Areal af 2 Skpr. Land, og Forsøget omfatter følgende Sorter:

1. Squarehead Hvede fra Lykkesgaard.
2. do. do. fra Nørre Bjert.
3. do. do. fra Møen.
4. do. do. fra Nakskov.

5. Sandomir Hvede.
6. Gaffker Vinterhvede.
7. Golden drops Hvede.
8. Kent Hvede.
9. Red prolific Hvede.
10. King Richards Hvede.
11. Spalding prolific Hvede.
12. Kolbehvede fra Refsnæsgaard.
13. Rød, mild østpreussisk Hvede.
14. Hvid, mild østpreussisk Hvede.
15. Lys, glasset østpreussisk Hvede.
16. Sandhvede.
17. Molds hvide Hvede.
18. Molds røde Hvede.
19. Gaffker Sommerhvede.
20. Provstihvede.

Saanningen af disse Hvedesorter foregik for Rosenfelts Vedkommende Søndag den 23de September og paa Birkholm Mandag den 24de. Paa begge Gaarde er reserveret et Areal paa 2 Skpr. Land, hvori til Foraaret Gaffker Sommerhvede agtes udsaaet, hvilken Hvedesort desuden samtidig med de øvrige Hvedesorter er udsaaet forsøgsvis paa et Areal af 1 Skp. Land. Endelig er der af Generalkonsul Westenholtz paa Dronninggaard afgivet Areal til mindre Kulturforsøg med de 19 Vinterhvedesorter for at undersøge Saatykkelens og Saadybdens Indflydelse paa Afgrødens Kvantitet og Kvalitet.

Af samtlige Hvedesorter er der reserveret en Prøve tilstrækkelig til herfra at kunne erholde Materiale til eventuelle kemiske Analyser, der ventelig ville blive udførte af cand. pharm. E. Gottlieb, som af Udvalget er antaget til at yde Undersøgelserne den nødvendige kemiske Assistance.

Særlig maa en saadan Analyse ansees for højst ønskelig for de i Hovedforsøgene anvendte 8 Hvedesorters Vedkommende. Da en saadan Analyse først faaer sit rette Værd ved Sammenholdelsen mellem denne og den af Møllerne udtalte

Dom over Hveden, er der af hver af disse 8 Hvedesorter reserveret yderligere 6 Tdr., som Hr. Dampmøller Th. Rubow velvillig har tilbudt at formale, for at en slig Dom kan tilvejebringes.

Hermed ere altsaa de foreløbige Skridt for at sikre sig et Undersøgelsesmateriale afsluttede; og det maa nu haabes, at den Maade, hvorpaa Sagen er indledet, vil vise sig at være den rette og være et Skridt henimod det ønskede Maal.

Dronninggaard i Oktober 1882.

Chr. Sonne.

Maltbyg-Forsøgene 1883.

Som bekjendt har der i de senere Aar fra flere Sider været arbejdet hen paa at belyse de Forhold, der have Indflydelse paa Produktionen af godt Maltbyg, og paa Finantsloven for afvigte Aar blev der bevilget Redaktør E. Frederiksen 3000 Kr. til Arbejder og Forsøg i dette Øjemed. Da dette Spørgsmaal imidlertid synes at være for stort, vanskeligt og mangesidigt til, at dets Interesser tilbørlig kunne varetages af en enkelt Mand, har Redaktør Frederiksen ønsket, at Landhus-holdningsselskabet fra dette Finantsaars Begyndelse vilde optage dette Spørgsmaal. Paa Præsidiets og Bestyrelsesraadets Anbefaling besluttede derfor Generalforsamlingen i afvigte December, at Selskabet skulde iværksætte Forsøg og Undersøgelser i dette Øjemed og dertil af egne Midler anvende 1000 Kr. aarlig, at der skulde andrages Regjeringen om en Bevilling dertil paa 4000 Kr. aarlig i 5 Aar, og

at der skulde nedsættes et Udvalg af Sagkyndige for at overtage Ledelsen af disse Forsøg og Undersøgelser.

Efterat ovennævnte hos Regjeringen i dette Øjemed ansøgte Beløb havde al Udsigt til at blive bevilget, om end kun foreløbig for indeværende Finantsaar, konstitueredes Udvalget paa et forberedende Møde den 13de Marts d. A. under Forsæde af Hs. Excellence Greve Danneskjold-Samsøe og tiltraadt af D'hr. Dampmøller Bay, Nakskov, Redaktør E. Frederiksen, Godsejer E. Holm, Lerchenfeldt, Brygger, Dr.

phil. Jacobsen, Agent Levy, Horsens, Proprietær Smidt, Nybøllegaard og Konsulent P. Nielsen, Ørsløv, medens det overdroges Undertegnede at lede de paatænkte Forsøg. Agent Levy var hindret i at deltage i Mødet.

De omfattende Maltbyg-Forsøg, som det paa Byg-Udvalgets Møder fra 13de—15de Marts vedtoges at lade komme til Udførelse i indeværende Aar, agtes gennemførte efter Regler, som ere vedtagne med det Maal for Øje, dels at søge oplyst, hvilken Maltbyg-Varietet der bedst maatte egne sig til udstrakt Dyrkning i de forskjellige Egne af Landet, og dels at komme til Klarhed over, hvilken Indflydelse de forskjellige Dyrkningsfaktorer udøve paa Byggets Kvalitet, for ad denne Vej, ved tillempede Dyrkningsvilkaar og en heldig valgt Byg-Varietet, at søge Produktionen af godt Maltbyg muliggjort i de Egne af Landet, hvor denne ej hidtil med Held har kunnet gennemføres.

Byg-Udvalget har ment bedst at kunne løse den det stillede Opgave, nemlig dels ved paa et Areal, hvorover haves fri Raadighed i alle Retninger, at foretage skarpt kontrollerede Forsøg over enkelte Sider af Maltbyggets Dyrkningsforhold, dels ved i private Landbrug i Landets forskjellige Egne at erholde Forsøg udførte ved Hjælp af Assistenten og dels endelig ved i andre private Landbrug at erholde andre Klasser af Forsøg udførte under Brugerens egen Ledelse. Vi skulle kortelig gjøre Rede for de Forsøg, der ere blevne henlagte til hvert af disse Forsøgsfelter.

I. Byg-Udvalgets Forsøgsmark paa det af Landboskolen ved Lyngby forpagtede Forsøgsareal. Skolen forbeholder og afleverer hvert Aar 2 $\frac{1}{2}$ Tdr. Land ensartet roedyrket Jord til Forsøgets fuldstændige Raadighed. Paa nævnte Areal foretages omstaaende Dyrkningsforsøg med følgende 10 Byg-Varieteter.

1. Saale-Byg.
2. Bestehorns Byg.
3. Akklimatiseret, efteraarssaæt Elsass Byg.
4. Lerkenborgbyg.
5. Refsnæsgaardens Byg.

6. Vestlollands Byg fra Steensgaard.

7—8. To engelske Byg-Varieteter.

9—10. To skotske Byg-Varieteter.

- a. Saatidens Indflydelse paa Maltbygget søges belyst ved i denne Forsøgsafdeling at udsaa samtlige Bygvarieteter med 1 Uges Mellemrum i 5 Afdelinger. Første Udsæd tidligst muligt. Bygget radsaaes med 6 Tommer mellem Rækkerne og med en Saatykkelse beregnet efter 6 Skprs. Udsæd pr. Td. Ld.
- b. Udsædsmængdens Indflydelse paa Maltbygget søges endvidere paavist ved til 3 forskellige Tidspunkter — svarende til 1ste, 3die og 5te af de under a nævnte forskellige Tidspunkter for Udsæden — at udsaa samtlige Varieteter med en Udsædsmængde af 4 og 8 Skpr. pr. Td. Ld., foruden den Udsædsprøve med 6 Skpr. pr. Td. Ld., som under a finder Sted til samme Tidspunkt, og hvorved der altsaa erholdes Materiale til Sammenligning mellem 3 forskellige Udsædsmængder.

Et Stykke af Forsøgsmarken deles i 6 Afdelinger og besaaes med forskellige Afgrøder, for at man til næste Aar kan sammenligne de forskellige Forfrugters Indflydelse paa Byg, hvormed dette Stykke da vil blive tilsaaet.

II. Forsøg i private Landbrug udførte ved Hjælp af Assistenten have til Hensigt at belyse

- a. Modenhedsstadiets Indflydelse paa Bygget.

Høsten foregaaer paa følgende 3 Modenhedsstadier:

- A. 1ste Prøve: naar den nederste Del af Straaet er gult, den øverste Del af Axene endnu svagt grønlig, Kornene endnu meget bløde, de mindst modne noget mælkede.
- B. 2den Prøve: naar alle Straa og Ax netop ere blevne fuldstændig gule, og der ikke findes flere grønne Ax og aldeles ingen mælkede Korn, men Kornenes Indhold gennemgaaende er som stivt Vox.
- C. 3die Prøve: saasart alle Korn ere haarde, Axene nikkende, al Sæden fuldkommen moden.
- b. Høstmaadens Indflydelse paa Bygget.

Paa hvert af de ovennævnte Modenhedsstadier afhugges Af-

grøden paa $\frac{1}{2}$ Td. Ld., som delt i 6 Dele behandles saaledes:

1. Lægges paa Skaar, ca. 3 Dage efter Mejning opbindes og stilles i fast Langhob.
2. — — — — — — — — — — og stilles i Stak
3. Opbindes strax efter Mejning og stilles i fast Langhob.
4. — — — — — — — — — — løs Langhob.
5. — — — — — — — — — — løs Langhob og Stak.
6. — — — — — — — — — — Stak.

Den 6te Høstmaade anvendes dog kun paa Iste Modenhedsstadium, saafremt Brugerens Tilladelse hertil erhverves.

Saafremt der paa Forsøgsstedets øvrige Bygareal anvendes en Høstmaade, som ej falder sammen med nogen af de ovennævnte, maa Assistenten udtage Prøver heraf til Sammenligning med disse.

III. Forsøg udførte i private Landbrug under Brugerens egen Ledelse.

Paa en Række Gaarde foretages:

- a. Modenhedsforsøg ved Høst paa de under II. a. nævnte 3 forskellige Modenhedsstadier. Sæden opbindes strax efter Mejningen, opstilles i løs Langhob og sættes, saasnart den er halvtør, i Stak dækket med Rivelse.

Paa en 2den Række Gaarde foretages

- b. Høstmaadeforsøgene paa samme 6 forskellige Maader som nævnt under II. b. Høsten foregaaer her paa Tidspunkt II B.: Gulmodenhedsstadiet.

Paa ovennævnte under II og III a.—b. nævnte Gaarde tænkes Forsøgene kun gennemførte med den Maltbygvarietet, som almindelig dyrkes paa Gaarden.

Paa en 3die Række Gaarde foretages

- c. Varietetsforsøg med de under I 1—10 nævnte Bygvariteter, som udsaaes hver paa et Areal af 2 Skpr. Ld. hos:
 1. Proprietær Bay, Rolykkegaard, Nakskov.
 2. Kammerjunker Rosen, Christianssæde, Ryde.
 3. Forpagter Friis, Lindersvold, Faxe.

4. Godsejer Howden-Rønnenkamp, Næsbyholm, Sorø.
5. Greve Lerche-Lerchenborg, Kallundborg.
6. Greve Danneskjold-Samsøe, Brattingsborg, Samsø.
7. Forpagter Jansen, Hverringe, Kjerteminde.
8. Forpagter Blædel, Vilhelmsborg, Assens.
9. Proprietær Thygesen, Lykkesgaard, Kolding.
10. Forpagter Bredstrup, Slemmingegaard, Grenaa.

Paa en 4de Række Gaarde foretages

- d. Dyrkningsforsøg med Chevalierbyg af samme Gaards Avl. Dette udsaaes paa 2 Skpr. Ld. hos
1. Forpagter Frederiksen, Fuglsang, Nykjøbing p. F.
 2. Forpagter Thalbitzer, Thurebyholm, Thureby.
 3. Proprietær Barner, Mørdrupgaard, Slangerup.
 4. Forpagter Beck, Valsølillegaard, Ringsted.
 5. Forpagter Mackeprang, Juelsberg, Nyborg.
 6. Greve Ahlefeldt Laurvigen, Brolykke, Langeland.
 7. Baron Juel Brockdorff, Valdemars Slot, Taasinge.
 8. Forpagter Langkilde, Kjörup, Bogense.
 9. Etatsraad Eckardt, Ørumgaard, Daugaard.
 10. Forpagter Jensen, Rødstenseje, Odder.
 11. Hofjægermester Friis, Duelund, Kjellerup.
 12. Kammerherre Skeel, Birkelse, Aalborg.
 13. Proprietær Branth, S. Elkjær, Sulsted.

Til ovennævnte under III c. og d. nævnte Forsøgsgaarde fordeles Sædekornet fra Markfrøkontoret i Kjøbenhavn, som med sædvanlig Beredvillighed har paataget sig Sorteringen og Fordelingen af Byg-Udvalgets forskellige Maltbyg-Varieteter.

Udsæden foregaaer iøvrigt i Overensstemmelse med Regler, der i Tide ere omdelte til samtlige ovennævnte Forsøgsgaarde, ligesom Høsten af Bygget paa disse Gaarde agtes foretagen paa det under II B. nævnte Gulmodenhedsstadium med samme Høstmaade som anført under III a.

Dronninggaard i April 1883.

Chr. Sonne.

Kapitelstaxterne for Aaret 1882.

	Hvede	Rug	Byg	Havre	Gule Ærter	Grønne Ærter	Boghvede	Boghvede degryn	Smør	Flaesk	Høn- ning
	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. $\frac{z}{z}$	pr. $\frac{z}{z}$	pr. Pot.
Sjællands Stift. (Bornholm undtaget)	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Moen	15 08	11 09	10 54	7 53	14 62	13 02	10 10	20 88	0 78	0 61	0 78
Bornholm	10 60	10 11	6 69	7 21	14 16	14 29	10 67	23 42	0 86	0 54	0 68
Fyens Stift	10 99	10 82	7 21	7 21	14 75	14 29	10 69	20 88	0 91	0 61	0 73
Lolland- Falsters Stift:											
Iorrtige Halsted Amt	16 16	12 22	11 15	7 37	14 75	14 29	10 69	20 88	0 91	0 61	0 73
Maribo Kloster og Atholm Amter	16 09	11 93	10 98	7 11	14 96	14 47	9 77	20 88	0 88	0 61	0 73
Nykjøbing Amt	16 25	12 12	10 89	7 28	14 16	13 95	9 83	20 88	0 96	0 61	0 73
Aalborg Stift:											
Venusssel og Han-Herreder Thy og Mors	11 22	9 50	6 37	6 40	14 16	13 95	9 83	20 88	0 87	0 60	0 69
Viborg Stift	11 04	9 40	6 23	7 01	14 16	13 95	9 83	20 88	0 87	0 60	0 69
Aarhus Stift	10 74	9 65	7 01	7 01	14 16	13 95	9 83	20 88	0 87	0 60	0 69
Ribe Stift:											
Ribe Amt	12 69	10 80	7 54	7 54	14 16	13 95	9 83	20 88	0 87	0 60	0 69
Vejle Amt	11 38	10 48	7 16	7 16	14 16	13 95	9 83	20 88	0 87	0 60	0 69
Ringkjøbing Amt	12 58	10 60	7 44	7 44	14 16	13 95	9 83	20 88	0 87	0 60	0 69
Gjennemsnit for Aaret 1882 for de sidste 10 Aar	15 90	11 59	10 35	7 03	14 62	13 93	10 10	20 88	0 88	0 61	0 78
	18 65	13 87	12 18	8 12	15 59	15 12	10 67	23 42	0 86	0 54	0 68

Agerdyrkningsberetning fra Begyndelsen af April.

Da man sidste Sommer nærmede sig Høst, tegnede alt til en meget rig Afgrøde; det meget uheldige Høstvejr forringede den imidlertid betydelig, men ved Høstens Slutning saaes dog en saa stor Mængde Stakke ved Gaardene, at man endnu levede i Haabet om en stor Middelhøst eller rettere en Del over Middelhøst, skjøndt man var klar paa, at Foldene langtfra vilde svare til Fyldet. Man foretog Prøvetærskninger, og Resultatet af disse var ikke gunstigt, men man haabede paa, at Virkeligheden vilde vise sig bedre end Prøverne. Det Modsatte er snarere blevet Tilfældet; for hver Maaned i Vinterens Løb have Klagerne over Udtærskningens forholdsvis ringe Udbytte lydt stærkere og stærkere, og endnu simplere lyde Beretningerne om Kvaliteten; da disse Klager særlig gjælde Landets vigtigste Kornsort: Bygget, maa Kornhøsten 1882, nu da det endelige Resultat foreligger, nøjes med at blive ført tilbogs som en jævn Middelhøst, hvis kontante Udbytte formedelst de lave Kornpriser endog vilde bringe Aarsudbyttet ned under et Middelaars, naar ikke alle Fodermarkerne (Græs-Kløver- og Roemarkerne samt Engene) havde givet et saa rigt Udbytte i den forløbne Sommer, og naar ikke Husdyrene og disses Produkter havde staaet i saa gode Priser i Forhold til Priserne paa de anvendte Foderstoffer.

I Slutningen af denne Agerdyrkningsberetning er

meddelt alle de enkelte Opgivelser om Udbyttet i de forskellige Egne, og i hosstaaende Tabel ere disse sammendragne for de enkelte Landsdeles Vedkommende og sammenlignede med de foregaaende 19 Aars Middeltal. Der er ogsaa nederst i samme Tabel udregnet et Gjennemsnit af de opførte 8 Landsdele, men da de mindste af disse Landsdele f. Ex. Falster og Langeland, hvorfra der kun have enkelte Opgivelser, derved faa ligesaa stor Indflydelse paa Gjennemsnittet som f. Ex. Sjælland, hvorfra der have 13 Opgivelser, saa ere disse Gjennemsnitstal ikke et saa korrekt Udtryk for hele Landet, som naar man sammenlægger alle de enkelte Opgivelser for hver Kornsort og uddrager Middeltallet heraf. Dette er derfor skeet i nedenstaaende Tabel, hvor Resultatet tillige er sammenstillet og sammenlignet med alle de foregaaende 10 Aars Udbytte.

Aaret	Hvede	Rug	2rd. Byg	6rd. Byg	Havre
1872	11.6 Tdr.	10.7 Tdr.	10.6 Tdr.	10.7 Tdr.	13.0 Tdr.
1873	11.5 —	9.6 —	10.7 —	10.4 —	13.1 —
1874	12.5 —	10.6 —	11.7 —	11.3 —	13.3 —
1875	12.7 —	11.5 —	11.5 —	11.5 —	12.9 —
1876	10.3 —	10.0 —	9.8 —	9.7 —	11.5 —
1877	12.0 —	11.7 —	10.0 —	10.8 —	11.7 —
1878	14.0 —	12.1 —	12.5 —	12.3 —	15.6 —
1879	12.7 —	9.7 —	9.9 —	10.0 —	12.8 —
1880	14.0 —	12.5 —	13.0 —	12.7 —	14.4 —
1881	9.4 —	11.6 —	10.9 —	11.7 —	12.7 —
I Gjenn.	12.1 —	11.0 —	11.1 —	11.1 —	13.1 —
1882	13.8 —	10.8 —	11.5 —	11.3 —	15.1 —

Det fremgaaer da heraf, at Hveden 1882 næsten har givet lige saa mange Fold som i de to bedste Aar 1878 og 1880, nemlig 13,8 mod 14,0, og særlig Betydning maa dette tillægges, eftersom det, hvad den større Tabel viser, navnlig er de egentlige Hvedeegne (Falster, Lolland og Langeland), der have haft den bedste Hvedehøst. Ogsaa med Hvedens Kvalitet kan man i det Hele taget være

fornøjet, om der end i flere Beretninger klages over en lille og ikke fuldt udviklet Kjærne; Gjennemsnitsvægten viser sig dog at være næsten 2 Pd. højere end de forrige 19 Aars Middeltal.

Rugens Foldudbytte har ikke naaet Middelhøst, skjøndt den med sine lange Ax tegnede dertil, medens den stod paa Marken, men der var mange Spring i Axene formedelst stærk Regn i Blomstringstiden, og i Vestjylland formindskedes Udbyttet stærkt ved Stormene d. 16. Juli og 4. August, der slede flere Fold ud af den endnu ikke mejede Sæd. Kvaliteten er ret god, Kjærnen sund. — Saavel det 2rd. som 6rd. Bygs Foldudbytte har ifølge Tabellerne naaet Middelhøst, men dels er der blevet en Masse Smaakorn, ofte $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{5}$ af hele Kornbunken, og dels har Kvaliteten været endnu simplere, end den lette Vægt i Tabellen antyder, idet mangelfuldt udviklede Kjærner med sorte Spidser have været almindelige og stærkt forringet dets Værdi som Maltvare. Bygmarkerne i det nordvestlige og vestlige Jylland lede især meget ved de ovennævnte stærke Storme og ved det uheldige Høstvejr. — Havren staaer som Aarets bedste Kornafgrøde undtagen paa de lette Jorder i Jylland, hvor 3—4—5 Fold bleve piskede af ved Stormene, og det de største og bedste Kjærner; paa disse Jorder er, som Tabellen ogsaa viser, baade Havrefoldene og Havrens Kvalitetsvægt en Del under et Middelaars, medens de i alle andre Egne ere betydelig derover. — Bælgfrugterne især Bønnerne have givet et godt Udbytte; Boghveden ofte et meget slet Udbytte; Kartofflerne gave mindre end i mange Aar; af Roerne og Gulerødderne bragtes derimod en meget stor Afgrøde fra Marken; og Høudbyttet saavel fra Ager som fra Eng var ualmindelig stort og godt.

Tærskningsarbejdet har været meget omfattende, langvarigt og tildels besværligt. Den store Mængde Stakke var ofte i Hastværket sat mindre godt og derfor mere eller mindre gennemløben af Vand; ligesom ogsaa for sparsomme Stakbunde og en mangelfuld Tæk-

ning, eftersom der intet Halmforraad var fra det foregaaende Aar, kun ydede Stakken en utilfredsstillende Beskyttelse mod Vejr, Vind og Bundfugtighed; den hyppige Storm sled da ogsaa stærkt i Stakkene, men heldigvis medførte den sjældent Regn. Saavel Ladesæden som navnlig Staksæden har i Vinter lidt overordentlig meget af Mus og Rotter; navnlig vare Havrestakkene i Slutningen af Vinteren, overalt hvor man ikke i Tide havde flyttet dem, ofte saa gjennemskaarne af Mus, at de tildels lignede Hakkelsebunker; ogsaa Rugen var stærkt museskaaren, Bygget noget mindre.

Er man bleven i daarligt Humør ved at komme ned i Laden, har det i Regelen hjulpet, naar man derfra kom over i Staldene. Vel var det et mørkt Punkt, at der ikke sjældent stod flere Baase tomme, end man egentlig ønskede, thi Efteraarspriserne paa Kvæg vare saa høje, at de ofte afholdt Folk fra at komplettere de den foregaaende Vinter udtyndede Stalde; — men bortset herfra føjede alt i Stalden sig paa en tilfredsstillende Maade. I Efteraaret sattes Kvæget ind i godt Huld, og den rige Høbeholdning paa Stænget, det store Halmforraad i Lade og Stak og de lange Roebatterier i Toften i Forbindelse med den store Mængde Smaasæd, der bragtes over fra Laden, de billige Priser, hvortil vi kunde kreditere vor Besætning vort Korn eller levere den det indkjøbte Kraftfoder, — alt dette bidrog til at gjøre Besøgene i Staldene oplivende, eftersom Udbyttet af Mejerierne samtidig var tilfredsstillende og Priserne paa Smør, Svin og Fedekvæg gode, undertiden endog meget gode. Og de her nævnte Forhold have ikke været enkeltstaaende, men meget snarere gennemgaaende; den gamle Erfaring, at et stort Høavl mere end noget andet sikrer Landets Kvægbestand en kraftig Ernæring, har ogsaa iaar fuldelig stadfæstet sig; vi mindes ingensinde, at de modtagne Beretninger have udtalt sig saa tilfredsstillende som iaar om Kvægets Vinternæring saavel paa de større som mindre Gaarde; medens der plejer at lyde Klager over, at der endnu paa Bønder-

gaardene altfor stærkt spares paa Kraftfoder, saa meldes der iaar fra en Mængde Egne, at der i saa Henseende spores store Fremskridt. Gid disse maa være af Varighed, ogsaa naar vi faa Aar med mindre Høforraad og højere Korn- eller Kraftfoderpriser; Vilkaaret, for at dette Ønske skal opfyldes, vil være en fordelagtig og hensigtsmæssig Ordning af Mælkeriforholdene paa de mindre Gaarde; som man af nedenstaaende Uddrag af modtagne Beretninger vil se, beskæftiger dette Forhold stærkt de landøkonomiske Kredse. I Tidsskriftets Mejeriberetning i forrige Hefte hævdedes det Ønskelige i, at Mælken blev behandlet og udnyttet i Bondegaarden selv; i de følgende Uddrag vil man finde andre Anskuelser gjort gjældende. Sandheden turde vel være, at dette som saa mange lignende Spørgsmaal ikke kan gives en almengyldig Besvarelse, eftersom Hovedfaktoren, den personlige Dygtighed, er saa overordentlig forskjellig.

Ogsaa Kvægets Sundhedstilstand maa i det Hele taget kaldes god; vel meldes der om Kastninger o. lg. i flere Beretninger, men ikke mere end almindelig, og paa den anden Side udtales fra flere Egne, at man iaar er forskaanet for de mange Besværligheder, hvormed man kæmpede ifjor ved Kælvingen, og ved at Efterbyrden vanskelig gik bort. Blandt Hestene har der derimod i flere Egne været en Del Sygdom i Vinter; det har nærmest været Forkølelsessygdomme, men undertiden temmelig alvorlige, som f. Ex. Lungebetændelse blandt Hestene i Aalborgegnen, eller Sygdommen er optraadt epidemisk, som f. Ex. i Holbæk Amt, hvor en stærk katarrhalsk Feber lig Influenza hos Mennesket angreb mange Heste, betog dem Madlysten, medførte Hævelser i Benene og gav Tilbøjelighed til, at der senere kom Exemer; Sygdommen endte sjældent dødelig, men Følhopperne kastede. Paa Amager have Hestene lidt af en Øjensygdom, der vel forløb mildt, men dog ogsaa medførte, at de Føl værende Hopper kastede. I en enkelt Beretning mener man at

have bevaret Hestenes Sundhed ved daglig at give dem 4—5 Pd. Turnips eller Rutabaga.

Læmningen gaaer godt for sig i de bedre Egne af Landet, om man end ogsaa derfra beklager sig over ikke at kunne faa saavel Faarene som Lammene ud; men særlig stærkt lyde disse Klager fra Jyllands lettere Egne og Heden, hvor man har maattet holde Faarene inde næsten hele Vinteren, hvilket baade er dyrt og mindre heldigt for Sundheden, saa mange Faar ere døde i Vinterens Løb; i disse Egne er Læmningen ogsaa mindre heldig, og mange Lam dø.

Priserne paa Heste have været høje hele Vinteren; det samme gjælder Prisen saavel paa magre som fede Kreaturer; Tilgangen fra Sverrig var i den første Tid efter Indførselsforbudets Ophævelse kun ringe, men har været i stadig Stigning og til forholdsvis billigere Priser end dem, hvortil magre Kreaturer kunne kjøbes her i Landet. Imidlertid ere vore Besætninger smaa, og for at bøde derpaa er der iaar lagt en usædvanlig stor Mængde Kalve til. Ogsaa Svinepriserne have været gode i Vinter, og paa Grund af det billige og mindre gode Korn er der fedet en saa stor Mængde Svin, ogsaa hos Bønderne, som maa ske aldrig før. Landet sidder i Øjeblikket inde med en Masse Svin, færdige til Afgang, og med stor Spænding imødeser man derfor Resultatet af Forhandlingerne mellem vor og den tyske Regjering om Bevarelsen af vor Indførselsfrihed til Tyskland.

Græsset og Udslaget vil rimeligvis komme sent iaar, og de store Foderbeholdninger, hvormed man gik Vinteren imøde, og som allerede ere blevne stærkt medtagne ved den sidste Maanedes Kulde og ved den store Mængde Tækkehalm, man iaar har maattet tage fra, ville blive yderligere formindskede. Dog er der intetsteds Frygt for Fodermangel, selv om Vinteren skulde blive langvarig; men derimod maa ikke Faa opgive Haabet om at kunne spare tilstrækkelig Halm til i Sommer at gjenføre Staldfodring.

Efteraarspløjningen, der i Oktober besværedes af den store Regnmængde, blev pludselig og uventet afbrudt, da den tidlige Frost sidst i Oktober tvang Ploven af Jorden, og de Fleste havde endnu en Del tilbage at pløje; i nogle Egne har man ikke senere faaet Ploven i Gang, dels fordi Frostkladen har siddet i Jorden, dels fordi man, som f. Ex i Vestjylland, ikke ynder Udearbejde i Vintertiden. Men de fleste Steder har man, ved Paapasenhed imellem Frostperioderne og navnlig i Februar og de første Dage af Marts, kunnet faa det meste resterende Pløjearbejde udført; enkeltvis har man naaet i Vinterens Løb at faa hele Roemarken baade gjødsket og pløjet. Iøvrigt har Vinteren budt Beskjæftigelse nok. Tærskningen har som før berørt taget meget Arbejde, og hvor man udelukkende plejltærsker, er man endnu næppe færdig. For Kjørselsarbejde har Vinteren været meget gunstig; Mødingsstederne ere tømte 1, undertiden 2 Gange, Jord- og Mærgelkjørsel ligesom ogsaa Skovkjørsel er gaaet let fra Haanden; en usædvanlig stor Mængde Is er bleven samlet, og Rørskæret fra Søbredder o. lg. St. er bjerget i god Behold. Kun for Grøftgravning har Vinteren været uheldig, men iøvrigt staaer man nu færdig til at modtage Foraaret, ja længes derefter. Der er god Grund til at vente, at Foraarsarbejdet vil falde let, thi Jorden har været jævnlig gjennemfrossen og optøet. Nedslaget har været meget ringe, og hvis Foraaret da ikke kommer med Plaskregne eller Snelæg, vil Jorden være skør og bekvem. Men Foraaret vil alligevel blive travlt, da det kommer saa sent. I Begyndelsen af Marts saaedes der enkelte Steder paa Falster nogle Ærter, men ellers er der endnu henimod Midten af April intet saet.

Og Foraaret vil blive saa meget mere travlt, som Arbejdskraften ingenlunde er rigelig tilstede. Skjøndt Vinteren har været lang, har den intetsteds medført uforskyldt Arbejdsløshed; Enhver, der har villet have Arbejde, har kunnet faa det; dette skyldes naturligvis væsentlig det store Tærskearbejde, som Vinteren har ført med sig, men det skyldes tillige i

mange Egne den stærke Udvandring, der har fundet Sted i de senere Aar; vel har den været noget mindre iaar, undtagen maaske fra Bornholm, men Følgerne af de foregaaende Aars Udtynding blive først rigtig følelige, naar der som nu har været rigeligt Vinterarbejde, og især naar der forestaaer en travl Sommer. Vi mindes aldrig, at Beretningerne saa enstemmig som denne Gang have udtalt Frygten for, at det til Foraar og Sommer vil komme til at skorte paa tilstrækkelig Arbejdskraft, og det ikke blot, som saa ofte før, paa kvindelige Arbejdere, Malkepiger, men ogsaa paa Karle og Arbejdsmænd. Stærkest mærkes naturligtvis Tegnene i denne Retning i de Egne, hvor der foregaaer store Extraarbejder, navnlig Jernbaneanlæg, saaledes som fra Tommerup til Assens, fra Horsens til Juelsminde og i Hadsherred, men ogsaa i andre Egne ere de meget kjendelige, og Folk ere tidlig paafærde for at sikre sig Arbejdskraft, dels ved at søge Lærlinger, dels ved at fæste svenske Karle og Piger, der atter i stort Maal finde Vej navnlig til Jylland og Bornholm. Folkelønnen er som Følge af disse Forhold ogsaa i Stigning, og navnlig maa man være forberedt paa, at al løs Arbejdskraft til Sommer vil blive meget dyr. — Det er dog ikke over disse Sider i Tyendeforholdet, at Beretningerne særlig klage; flere af dem finde det i og for sig rigtigt, at Lønnen stiger, særlig naar denne Lønningforbedring ikke bliver almindelig for alle, men kommer den dygtige Arbejder tilgode, thi endnu er der i Almindelighed en mod den flinke Arbejder ubillig Lighed mellem hans og den daarlige Arbejders Løn, — men det Punkt i vore Tyendeforhold, hvorover man især beklager sig, er paa den ene Side den Uvederhæftighed overfor indgangne Forpligtelser, der mere og mere breder sig blandt Arbejderne, og paa den anden Side den ringe Understøttelse, vor Tyendelov yder en svegen Husbonde for at hjælpe ham til sin Ret; den deler ingenlunde Sol og Vind lige mellem Husbonde og Tyende og dækker paa en Maade over Tyendets Utroskab dels ved at vanskeliggjøre

eller næsten umuliggjøre Søgmaal mod ham, og dels ved ikke at straffe den Husbonde, der hæler med et utro Tyende ved at fæste ham, uden at han er løst fra en med en Anden sluttet Tyendeakkord, — han sælger samme Vare, sit Arbejde, to Gange, det skulde dog synes strafværdigt. At det Utal af Høkere og Brændevinsudsalg, der til umaadeligt Fordærv for Landbefolkningen groer op i alle Landets Egne, stærkt bidrager til at demoralisere Arbejderen, fremhæves snart med Sorg snart med Harme i mange Beretninger.

Vintersæden og den unge Kløvers Tilstand er i denne Tid daglig Gjenstand for Iagttagelse; Vinteren har ikke været heldig, særlig ikke den sidste Tid; nogen Skade er skeet; en kritisk Tid er endnu tilbage, først naar den er passeret, kan udtales en grundet Mening om Fremtidsudsigterne. — Den tidligsaaede Rug paa gode, kraftige Jorder har hist og her taget Skade i Læ af Skove eller Hegn eller paa Hæld, hvor der i November sammenføg tykke Snedriver; disse tøde nemlig meget langsomt bort, frøs og smeltede mange Gange i Løbet af flere Maaneder, og for hver Gang dette gjentog sig, blev Laget tættere og tættere, hvorved Luften udelukkedes, og Planterne kvaltes, og paa saadanne Steder er Rugen derfor pletvis gaaet bort. Paa den anden Side har den sildig saaede og svagt udviklede Rug kjendelig lidt af den hyppige Blæst, vi have havt i Vinter, og som, da Jorden ofte formedelst det ringe Nedslag har været ualmindelig tør, har revet Jorden bort fra Rødderne og hvirvlet den op i et Sandfog, som da har lagt sig over Sæden paa Læsteder. Ganske særlig klages i disse Retninger fra de skarpe, lette Hedeegne, hvor Rugen mange Steder næsten er helt ødelagt, Rugmarkerne ligne en Sandflugt og ligge med smaa Sandbølger uden en grøn Spire. Men ogsaa den jævnt gode Rug, der hverken raadnede under Efteraarssneen eller blottedes af Vinterstormene, er bleven kjendelig trykket af det meget uheldige Vejr i Marts Maaned. Den stod godt ved denne Maanedes Komme, men d. 9de Marts

bragte Frost og Sne, og de 40 Riddere have iaar hævdet deres Ry som Vejrprofet, — Marts og Begyndelsen af April har bragt stærk Frost, undertiden 10—12 ja endog 13° under Frysepunktet, Rugen staaer rød og paa lave, fugtige Jorder har den taget megen Skade. At der imidlertid endnu ikke er skeet større Skade paa Hovedmassen af Landets Rugmarker, end at de ved gunstigt Vejr ville kunne udvikle sig fyldig og kraftig, skyldes dels, at Jorden har været tør og derfor bedre har kunnet taale Frost, og dels at denne har været saa stærk, at den korte Dagmilding ikke har kunnet lokke friske Spirer frem.

Hvedemarkerne stode godt indtil Marts Maaned, men dennes Frost, der de fleste Steder har været Barfrost, da der kun paa enkelte Steder, saaledes som paa Bornholm, Falster og det sydøstlige Jylland har ligget et beskyttende Snelag, og den jævnlige og stærke Blæst har stærkt trykket navnlig alle zarte Hvedesorter, og sine Steder frygter man stærkt for, at Square-head-Markerne skulle vise sig ligesaa mislige og ødelagte som iforfjor. Paa de Marker, hvor man i Efteraaret brugte Ringtromlen, der dels trykkede Jorden fast om Sædekornet, dels har bidraget til, at de unge Planter ikke saa let frøs op, staaer Hveden forholdsvis bedst, og hvis Frost vil lægge sig med Regn og Foraaret i det Hele taget blive gunstigt, vil der intet være til Hinder for at Landet skal faa en smuk Hvedeafgrøde, men megen Modgang taaler den ikke. —

Denne Kløvermarker bæreegsaa Vidne om Vinterens Ugunst, og dette gjælder særlig de Kløvermarker, der i Efteraaret vare meget frodige; de have aabenbart taget mest Skade, og kun hvor de have været dækkede af et jævnt Snelag, der bedst har holdt sig, hvor Stubbene vare kraftige, har Kløveren nogenlunde uskadt gennemgaaet Vinterens Ugunst. De isaaede Græsarter have holdt sig bedre, og mange Steder vil Sommerens Udbytte væsentlig komme til at bero paa disse.

Af de modtagne Beretninger hidsættes følgende:

Fra Søborgegnen: Sandsen for Tillæg af gode

Kreaturer og god Fodring vinder dog nogen Fremgang efterhaanden; hidtil har det her i den nordlige Del af Frederiksborg Amt væsentlig været Heste, hvorom Interessen har drejet sig, som Dyrskuerne tilstrækkelig have viist; lidt efter lidt begynder dog som sagt Spørgsmaalet om Kvægets Forbedring at dukke op ogsaa blandt Gaardejerne, som her mere end i de fleste Egne af Landet ere henviste til egen Hjælp, da saa faa større Gaarde findes her.

Fra Ringstedegnen: Det kan ikke undlades stadig at bemærke det store Opsving, Malkerierne tage hos Bønderne; tidligere fodredes kun for at holde Liv i Kvæget Vinteren over, og Svin fededes kun til Husholdningen, saare lidt til Salg; nu faa alle Køer Kjærne, mange endog megen, om end mindre iaar, formedelst den store Høavl; men Svineholdet er stort og drives stærkt med Fedning, hvortil anvendes betydelig af den avlede Sæd. Og denne Fremgang er skeet her i de seneste Aar. Ved hveranden Gaard er bygget nyt særskilt Svinehus; og til Sædens Skraaning bygges mange smaa Vejrmøller ved Bøndergaardene.

Fra Odsherred: Under det mangesidige Fremskridt, som vort Landbrug har gjort i den sidste Menneskealder, har Landbrugsarbejdet kun undergaaet enkelte lidet gjenne-gribende Forandringer. Haandarbejdet gaaer for det aller-meste i en gammel, traditionel Gænge, og det har — saa vidt jeg kan skjønne — i mangt og meget bevaret et Sær-præg fra Tider, som ligge langt tilbage. Næst den faste Løn for Tyende er Dagløn den almindeligste Lønningsmaade for Landbrugsarbejde, og begge ere i den sædvanlige Skikkelse kun lidet skikkede til at fremkalde og oparbejde den Duelighed og Snille, som faa Mennesker ganske savne, men som ikke kommer til sin Ret, naar Forstand og Indsigt fattes, og Interessen ikke knyttes ganske anderledes til Arbejdet, end sædvanlig skeer i Landbruget. Ulemperne deraf blive efterhaanden mere følelige, alt eftersom Landbruget finder Anvendelse for flere Hænder og udvikler sig i industriel Retning. Der kan næppe være delte Meninger om, at dersom den Op-gave, som vor Tids Landbrug øjensynlig har, skal løses paa en heldig og varig Maade, da maa der ske en Forandring. Der maa gjøres skarp Skjel mellem det dygtige Arbejde og det almindelige Dagslid. Til det første er der Trang, af det sidste have vi Overflod.

Der kan jo ikke være Tvivl om, at vort Husdyrbrug maa være Landbrugets Løsen nuomstunder, men her er overor-

ordentlig meget for os at lære, her er Brug for mange Hænder, og her er et lønnende Arbejde at udføre. Men det erkjendes kun rent undtagelsesvis. Hvor langt ere vi komne i de 10—20 Aar, da Landbrugets fremmeligste Mænd have seet og erkjendt den Frontforandring, som det danske Landbrug maatte gjøre? Lad os være oprigtige — vi staa endnu famlende ved Begyndelsen. Lad os gaa indenfor Stalddøren, og vi faa strax denne Sætnings Sandhed bekræftet. Man fortæller os, man viser os, at Kvægstammen vedligeholdes ved Tillæg, og det er som Regel en meget nødvendig Oplysning, thi Stam-Præget indskrænker sig oftest til en rød eller broget Hud. Seer man efter Personalet, som betjener Besætningen, seer man ligesaa regelmæssig Dagslidets Repræsentanter. Og vil man nu ved Vinterhalvaarets Slutning se paa Regnskabet, kan det ikke skjules, at den Vexel, som trækkes paa Sommerhalvaaret, paa Græsmarken, er utilbørlig stor. — Paa de fleste store Gaarde finder man det nødvendigt at have en uddannet Mand, en Gartner til at pleje Haven og dens Beboere, og denne Mand har ofte en ret respektabel Stilling. Skulde Staldenes Indbyggere ikke være en lignende Opmærksomhed værd. — Fremmede tale fordelagtig om vort Mejeri, bebrejde os vore urene Marker, — hvad mon de sige om vore Stalde og Ukrudet der!

Fra Nordfalster. Centrifugen vinder mere og mere Indgang og arbejder i Regelen til Tilfredshed. Man naaer i Regelen ned til et Fedtindhold i den skummede Mælk af 0.15 pCt., hvilket jo er det, som Docent Fjord opgiver som det meste, der maa være. Og lavere kommer man vanskelig uden en meget mindre Tilstrømning og stærkere Hastighed end den sædvanlige (ved Burmeisters store 850 Pd. og c. 1900 Omd.). Derved bruges i Regelen ved nogenlunde normal Mælk godt 26 Pd. Mælk pr. Pd. Smør, men der vil da ogsaa omtrent være vundet 10 pCt. Smør mod et vel passet Is- eller Bøttemejeri. — Osten tegner det yderst daarlig med. Mange ligge med Aars Beholdninger og maa endda sælge til lave Priser, naar de endelig skulle bort, endogsaa ned til 13 Øre. Det er dog vist temmelig afgjort, at denne lave Pris ikke skyldes Centrifugen alene, men næsten ligesaa meget den store Masse Fællesmejerier, som producere en voldsom Masse Ost. — Flere Steder her man forsøgt nyere Hvedesorter, men overalt har Square-Head Hveden hævdet sin store Overlegenhed. Saaledes kan opgives følgende Forsøg herfra fra Stykker paa fra 1 til 2 Td. Land:

	Gav pr. Td. Land.		
	Pd. Straa.	Pd. Korn.	Fold.
Urtuba Hvede radsaaet med 5 Skpr. Udsæd pr. Td. Ld.	7234	3423	15.51
Skaansk Hvede modtaget fra Markfrøkontoret, radsaaet med 5 Skpr. Udsæd pr. Td. Ld.	6717	3005	14.51
Square-head Hvede, radsaaet med 6 Skpr. Udsæd pr. Td. Ld.	7057	4553	20.77
Do. bredsaaet med 9 Skpr. Udsæd pr. Td. Ld.	7454	4497	20.72

Førstnævnte 2 Sorter vare aldeles ikke smukkere i Kornet at se til end Square-head, men havde floset og blødt Straa. Lignende Forskjel har der andetsteds her paa Egnen været mellem Urtuba og Square-head. Ogsaa polsk Hvede har været forsøgt og har givet et daarligt Resultat.

Fra Østlolland: Her paa Egnen arbejdes der for at faa tegnet det fornødne Areal til en Sukkerfabrik; hvorvidt det vil lykkes eller ej, kan der for Øjeblikket vist ikke siges noget bestemt om. Der findes vist næppe stor Tilbøjelighed hos Folk til at dyrke Sukkerroer til de Priser, som bydes af de danske Sukkerfabrikker. — Blandt de mindre Landbrugere hører man stadig Tale om, at det er højst nødvendigt, at der gøres Noget for at forøge deres Indtægter, og naar man henpeger til en stærk Fodring af Kvægbesætningen, svares der og det med Rette, at denne Sag stiller sig ganske anderledes for den større end for den mindre Landbruger, som i Almindelighed maa nøjes med en meget ringere Betaling for sit Smør eller sin Mælk. Efterat Centrifugen nu har arbejdet sig ind i Mejerierne og allevegne, hvor den passes med Omhu og Kjendskab, faaet et godt Skudsmaal, maa man vel anse dette Mejerisystem som det, der vil blive eneraadende, og saaledes kunne anvise det mindre Landbrug den Vej, det skal slaa ind paa for at naa de Priser, som det større Landbrug opnaaer for sin Mælk. Talsmændene for, at Bonden selv skal drive sit Mejeri, blive vist færre og færre, og det nytter næppe længere at paastaa, at et Mejeri paa 8—10 Køer i Almindelighed kan drives saa godt og økonomisk som et Mejeri paa 70—100 Køer, og det er og bliver dog en Kjendsgjerning, at det mindre Smør-Mærke ikke bliver og ej heller kan betales saa højt som det større Mærke. At der kan anføres enkelte Exempler paa det Modsatte, beviser jo Intet. Det er at haabe, at Talsmændene for,

at Bonden selv skal drive sit Mejeri, snart ville gaa over til at tilraade, at Bønderne i Fællesskab skulle oprette et Mejeri, og hvor Forholdene ere nogenlunde, vil der uden al for lang Mælketransport kunne samles en 20—25 Gaarde til et saadant, som saa er af den Størrelse, at det kan bære Udgifterne til Centrifugens og Dampmaskinens Drift samt Lønnen til en dygtig Bestyrer. Der vil altsaa ikke her være nogen Vanskelighed med at faa Affaldet (Valle, Kjærnemælk) tilbage, hvilket sikkert udbyttes langt bedre hos hver enkelt Mand end ved selve Fællesmejeriet, hvor der saa vilde udkræves en ikke ringe Kapital til at skaffe de fornødne Bygninger til Svineholdet tilveje, hvilket betydelig forøger Udgifterne ved Anlægget af et saadant Mejeri. Den første og vistnok største Vanskelighed ved Oprettelsen af slige Mejerier er den, at faa disse 20 Gaardmænd til at blive enige herom, det er en Vanskelighed, som man støder paa ved mange Lejligheder, og dette er saa meget mærkeligere, som det dog skulde synes klart, at der i saadanne simple Sager, som f. Ex. Indkjøb af Foderstoffer i Fællesskab, ikke vilde være lidt at vinde, men ogsaa herom synes det saa godt som umuligt at skaffe Enighed tilveje.

Fra Vestlolland: I Mejerierne indføres der en Del Centrifuger, der uden Tvivl efterhaanden ville vinde betydelig Indgang, og i saa Henseende har den af d'Hrr. Tuxen & Hammerich fabrikerede saakaldte »Nakskov Centrifuge« sikkert en god Fremtid for sig, da den er en god, billig og let trækkelig Maskine. Hos Gaardejer Brun i Horslunde, den ene af Opfinderne, trækkes Centrifuge og Kjerne let af en Hest. — Sukkerfabrikken ved Nakskov bliver iaar udvidet, saa den til næste Aar vil være i Stand til at modtage og forarbejde Saften fra de nye projekterede Saftstationer, hvis Belliggenhed dog endnu ikke er endelig fastslaaet; Alle ville jo helst have dem saa nær ved sig som muligt; Interessen for Sukkerroedyrkingen griber mere og mere om sig, og de Fleste ville gjerne indflettes i det Net, Saftstationerne omspænde, saa de kunne blive delagtige i de Goder, denne her i Landet nye Kultur fører med sig; medens man paa den anden Side heller ikke overseer Vanskelighederne, der ere forbundne dermed, især for at faa den tilstrækkelige Arbejdskraft til Roernes Pasning. — Udvandringen til Amerika griber mere og mere om sig, det er ikke alene unge Karle og Piger, der rejse — for disses Vedkommende kan intet siges derimod — men gifte Arbejdere, Haandværkere, ja selv Gaardmænd sælge Alt hvad de eje og drage bort ofte

med stor Familie, idet de haabe i det forjættede Land at høste Guld og grønne Skove. Som Følge af denne stærke Udvandring er det iaar meget vanskeligt at faa de fornødne Karle og Piger selv til høje Lønninger.

Fra Midtffyen: Der tales og skrives en hel Del for, at en almindelig Indsamling af Oldenborrer kunde blive iværksat til Foraaret. Der er konstateret betydelige Tab for Agerbruget af deres Larvers Angreb; i enkelte Tilfælde indtil 7 à 8 Tdr. Korn pr. Td. Ld. navnlig i 1881; men meget almindeligt af 2 à 3 Tdr. Korn foruden lignende Tab paa Roer og Græs. Efter min Overbevisning ere Tabene ved Oldenborrelarvernes Angreb saa betydelige, at ethvert Fremskridt paa Agerbrugets Omraade aldeles stilles i Skygge ved Siden af denne Landeplage. Om det nu vil være muligt at faa en almindelig Indsamling iværksat, veed jeg ikke. Sagen er, idetmindste her i Svendborg Amt, henvist til det private Initiativ, idet Svendborg Amt saa maaske nok vil støtte den; men kun indirekte, naar det private Initiativ først har grebet fat. Det har nu altid sine Vanskeligheder at faa en saadan Sag iværksat saaledes, at det virkelig bliver noget ordentligt, der gjøres, naar Begyndelsen alle Steder skal ske ved Private, idet der altid findes mange Sangvinikere, som mene, at det dog maaske ikke behøves at sanke, og som hellere ville beholde den Plage nu end give et mindre Beløb ud strax, for at undgaa langt større Tab i Fremtiden. Vel er Sagen efter min Mening ikke meget bekostelig; men skal en Indsamling gavne rigtig, er det nødvendigt, at den bliver almindelig og gribes praktisk an. Der findes endvidere Skeptikere, som mene, at en Indsamling slet ikke kan nytte, og saadanne er det selvfølgelig vanskeligt at overbevise. Sagen er gjort til Gjenstand for Overvejelser i Svendborg Amts landøkonomiske Selskab m. fl. Steder, og Opfordringer ere udgaaede til Kommunerne om at medvirke til Dannelsen af Sogneforeninger i hvert Sogn til Indsamling af Oldenborrer i dette Foraar.

Fra Horsenseggen: Man havde tænkt sig, at Jernbanen fra Horsens til Juelsminde, der efter Bestemmelsen skal være færdig til næste Sommer, skulde have lettet Oprettelsen af en Sukkerfabrik i Horsens, men det er hidtil gaaet smaat nok med at vinde Stemningen for samme Fabrik. Vi have havt Redaktør E. Frederiksen herovre, for at slaa et Slag for »Sukkerbeterne«, og det gjorde han godt, og alle vi smaa Profeter, der findes her paa Egnen, have ligeledes — efter vor fattige Evne til at føre Ordet — slaaet

Slag for Sagen, saa der har i Løbet af en Maanedstid været holdt Møde paa Møde; men ikke desto mindre ere vi kun naaede til at faa tegnet 1200 Tdr. Land til Dyrkning med Sukkerroer paa et Areal, der vel strækker sig ud over en 16 □ Mil. Nej, Jyden som er sejt at faa i Gang til noget nyt, han vil se og ikke nøjes med at høre, førend han vover sig ud. Den belejlige Stund til at komme med i Sukkerroekulturen glider os imidlertid derved let forbi, thi det synes jo, at de danske Sukkerfabrikkers Bestyrelse nu bliver noget betænkelig overfor Oprettelsen af alt for mange Fabrikker. Der er imidlertid ved dette Røre vundet saa meget, at Tanken paa det Fejlagtige i ikke at dyrke Rodfrugter i det Hele er bleven vakt, og Folk begynde at indrømme, at det næppe ret længe kan være forsvarligt at blive staaende ved det gamle Agerdyrkningsystem.

Fra Hadsherred: Aldrig saasart er et brændende Spørgsmaal for Hads Herred løst, som Jernbanen, hvis Jordarbejde ventes færdig til Juli, førend man lige strax faaer fat paa Sukkerroe- og Fællesmejerisagen. Sukkerroespørgsmaalet er, som De veed, ikke noget nyt hverken her eller nu snart noget Sted i Landet, men det er dog her i de sidste Par Maaneder traadt ind i et helt nyt Stadium. Efter at det viste sig, at de danske Sukkerfabrikker ikke vilde have noget med Aarhusegnen at gjøre, medens de maaske uvillig og vel altsaa kun tilsyneladende toge fat i Horsensegnen, saa fremkom her den Tanke næsten samtidig saavel i Byen som paa Landet, om det var muligt i Forening ved egne Midler, uafhængig af de danske Sukkerfabrikker at oprette en Sukkerroefabrik omkring ved Aarhus. Hvorvidt og om det kan lade sig ordne, skal Tiden vise, men der tages for Tiden kraftig fat paa Sagen.

Fællesmejerisagen er tildels helt nye her i Hads Herred. Fra nogle Mænd i den sydlige Del af Herredet var her i den stedlige Landboforening i Efteraaret fremsat Spørgsmaal om Hensigtsmæssigheden af saadanne Fællesmejerier, og lige siden den stedets og derved førte Diskussion om denne Sag har Spørgsmaalet holdt sig svævende og trængt sig mere og mere frem og er i disse Dage i Odder kommet saa vidt, at man nu vil søge, om Sagen kan realiseres. Tanken er nok denne: Til Odder By hører der vel henved 20 større eller mindre Bøndergaarde, der nu hver repræsenterer et Smørmærke af mere eller mindre Værdi, men ville nu i Forening oprette og selv drive et tidssvarende Fællesmejeri og derved samle alle disse til et stort Smørmærke af saa stor Værdi som

mulig. Man er ikke blind for, at denne Maade at ordne denne Sag paa har baade sine lyse og mørke Sider, men det har jo alt her i Verden, og Ingen kan nægte, at Sagen, fornuftig ordnet, vil blive til stor Fordel for alle Vedkommende, og man maatte vistnok ønske, at al den Masse af Mælk her i Landet, der nu gaaer med til at lave daarlige Mejeriprodukter af, snarest maa blive behandlet paa en lignende Maade.

Fra Mors: Man handler skammelig ligegyldig og uforvarlig med Stakkene, idet man ikke takker Siderne eller dækker tilstrækkelig; mangen En har i denne Vinter derved lidt et stort Tab og gjort en dyr Erfaring, idet mange Læs Sæd ere blevne aldeles ødelagte af det svært vexlende Vejr og de mange voldsomme stærke Regnskyl. Trods det, at Foderet ikke har været helt frisk og sundt, har der dog kun været Spor af Sygdom blandt Husdyrene. Lungesygen og Kælvningsfeber have som sædvanlig krævet deres enkelte Ofre.

Uagtet 5 Damptærskere have arbejdet uafbrudt, siden Høsten sluttede og til ind i Januar Maaned, saa er det dog næppe nok endnu, man har optærsket. Rugen bliver plejltærsket for at faa Halmen skikket til Tag; men det gaaer smaat fra Haanden nu om Dagen med den Slags Tærskning; det gjælder her for Arbejderne om at faa Vinteren hendreven — Lønnen er ganske vist lille; men »Føden« den forstaaer han dog at sætte Pris paa for hele Vinteren, og naar saa Foraaret kommer, saa har han Haand i Hanke med selv at bestemme Daglønnen.

Fra Struereggen: Kreaturholdet i denne Egn staaer paa et godt Standpunkt, og dertil er der i de sidste Par Aar kommet noget mere Liv i Forholdene. Den lette Forbindelse med England, de gode Fedekvægpriser og især den mere udbredte Rodfrugtsdyrkning have fremmet Fedningen betydelig. Paa den anden Side har ogsaa Mejerivæsenet taget et betydeligt Opsving, nemlig gennem Fællesmejerier, som her ere blevne almindelige. Den mindre Jordbruger begynder nu ad den Vej at faa Øjet op for Mælkens egentlige Værdi.

Uforskyldt Arbejdsløshed kjendes ikke i denne Egn. Her er Arbejde nok at faa baade Sommer og Vinter. Arbejdsforholdene ere baade vanskelige og kostbare. Det gaaer her som vel de fleste Steder i Landet, at den fri Bevægelse i Forening med vor ulyksalige Tyendelov gjør Tyendeforholdet løsere og løsere og fremmer Svir og Sværm. Det er saaledes vanskeligt her at faa faste Folk, de unge Karle ville hellere tjene for Dagløn, saa ere de uafhængige og

kunne hurtigere faa deres Fortjeneste omsat. Ad den Vej vil Tiden snart godtgjøre, at Arbejdsomhed og Paalidelighed tage af, og Fattigdom og Drukkenskab tage til.

Fra Bornholm: Som jeg forrige Aar bemærkede, havde da kun 10 pCt. af min Besætning paa cirka 100 Stkr. kælv et normalt, de øvrige kastede, vare Overløbere, eller Kalven raadnede fra dem; i denne Vinter have kun ganske faa af de Individer, der kastede forrige Aar, gjentaget dette, hvorimod adskillige ere Overløbere. Derimod har Størstedelen af dem, der kælvde forrige Aar, og de da indkjøbte kastet denne Vinter, vel $\frac{2}{3}$ Parten samt alle Kvier med første Kalv; desuden have flere Kalve været dødfødte eller ere døde kort efter Fødselen. Det lader heraf til, at for de Individer, der engang have været paavirkede af en saadan Epidemi, gjentager denne sig ikke saa let, saa man mulig ikke skal være saa stræng med at udsætte Kastere.

De os meddelte Foldangivelser (Tdr. pr. Td Land) ere følgende:

Egnen Vest for Helsingør: Hvede 11 Tdr. til 125—128 Pd., Rug 10 à 12 Tdr. til 120—124 Pd., 2rd. Byg 12 à 15 Tdr. til 108—114 Pd., 6rd. Byg 12 à 19 Tdr., Havre 15 Tdr. til 82—86 Pd., Kartoffler 20 à 30 Tdr. Runkelroer 300 à 350 Tdr. og Turnips omtr. 400 Tdr.

Egnen ved Hillerød: Hvede 9 à 10 Tdr. til 126—127 Pd., Rug 11 à 12 Tdr. til 119—120 Pd., 2rd. Byg 12 à 13 Tdr. til 109—110 Pd. og Havre 14 à 15 Tdr.

Amager: Hvede 16 à 18 Tdr. til 130—133 Pd., Rug 12 à 14 Tdr. til 118—123 Pd., 2rd. Byg 14 à 16 Tdr. til 112—114 Pd., 6rd. Byg 15 à 18 Tdr. til 106—110 Pd., Havre 18 à 22 Tdr. til 87—89 Pd., Kartoffler 50 à 70 Tdr., Runkelroer 250 à 350 Tdr., Gulerødder 300 à 400 Tdr. og af Hvidkaal en god Afgrøde.

Egnen Kjøbenhavn-Kjøge-Roskilde: Hvede 15 Tdr. til 127 Pd., Rug 12 Tdr. til 118 Pd., 2rd. Byg 13 Tdr. til 110 Pd., 6rd. Byg 12 Tdr. til 105 Pd., Havre 16 Tdr., Ærter 6 Tdr., Kartoffler 20 Tdr., Runkelroer 250 Tdr., Rutabaga 350 Tdr. og Turnips 250 Tdr.

Egnen Vest for Roskilde: Hvede 11 à 12 Tdr. til 128 Pd., Rug 10 à 11 Tdr. til 122 Pd., 2rd. Byg 12 Tdr.

til 109 Pd., 6rd. Byg 12 Td. til 106 Pd., Havre 14 Tdr. til 84 Pd., Ærter 9 Tdr., Blandsæd 15 Tdr., Kartoffler 30 Tdr., Runkelroer 250 Tdr., Rutabaga 250 Tdr. og Turnips 260 Tdr.

Ringstedegnen: Hvede 11 Tdr. til 125 Pd., Rug 10 Tdr. til 120 Pd. 2rd. Byg 10 à 12 Tdr. til 110—14 Pd., Havre 12 Tdr. og Ærter 6 Tdr.

Egnen Holbæk-Kallundborg: Hvede 14 Tdr. til 128 Pd., Rug 12 Tdr. til 122 Pd., 2rd. Byg 12 Tdr. til 112 Pd., Havre 15 Tdr., Bønner 12 Tdr., Ærter 9 Tdr., Kartoffler 25 Tdr., Runkelroer 250 Tdr., Rutabaga 250 Tdr. og Turnips 250 Tdr.

Odsherred: Rug 12 Tdr. til 118 Pd., 2rd. Byg 13 Tdr. til 109 Pd., 6rd. Byg 14 à 15 Tdr. til 103 Pd., Havre 15 à 16 Tdr. til 80 Pd., Bønner 10 à 19 Tdr. til 130 Pd., Kartoffler 30 à 50 Tdr. og Runkelroer 300 Tdr.

Egnen Kallundborg-Slagelse: Hvede 14 Tdr. til 127 Pd., Rug 14 Tdr. til 120 Pd., 2rd. Byg 12 Tdr. Pd., 6rd. Byg 14 til 10 Tdr. til 106 Pd., Havre 15 Tdr. til 80 Pd., Ærter 7 Tdr., Kartoffler 30 Tdr., Runkelroer 250 Tdr., Rutabaga 300 Tdr. og Turnips 300 Tdr.

Egnen Slagelse-Skjelskjør: Hvede 14 à 20 Tdr. til 128—131 Pd., Rug 10 à 12 Tdr. til 116—120 Pd., 2rd. Byg 10 à 14 Tdr. til 110—112 Pd., 6rd. Byg 10 à 12 Tdr. til 106—110 Pd., Havre 16 à 20 Tdr. til 80—82 Pd. og Runkelroer 300 à 400 Tdr.

Vordingborgegnen: Hvede 14 à 16 Tdr. til 126—133 Pd., Rug 12 à 15 Tdr. til 118—122 Pd., 2rd. Byg 13 à 14 Tdr. til 108—112 Pd., 6rd. Byg 15 Tdr. til 100 Pd., Havre 13 à 17 Td., Bønner 11 à 17 Tdr., Ærter 10 Tdr., Blandsæd 18 Tdr., Kartoffler 20 Tdr., Runkelroer 350 Tdr. og Turnips 350 Tdr.

Falster: Hvede 16 à 20 Tdr. til 129 Pd., Rug 13 à 14 Tdr. til 120 Pd., 2rd. Byg 14 à 16 Tdr. til 109—112 Pd., Havre 15 à 20 Tdr. til 80—82 Pd., Bønner 16 Tdr., Ærter 10 à 11 Tdr., Kartoffler 60 Tdr., Runkelroer 400 Tdr., Rutabaga 285 Tdr. og Turnips 300 Tdr.

Øst-Lolland: Hvede 14 à 18 Tdr. til 130 Pd., Rug 9 à 11 Tdr. til 124 Pd., 2rd. Byg 11 à 13 Tdr. til 111—112 Pd., Havre 15 à 18 Tdr. og Ærter 12 à 14 Tdr.

Vest-Lolland: Hvede 14 à 20 Tdr. til 128—130 Pd., Rug 11 à 12 Tdr. til 122—124 Pd., 2rd. Byg 8 à 14 Tdr. til 112—116 Pd., Havre 14 à 18 Tdr. til 75—80 Pd., Ærter 8 Tdr., Runkelroer 300 à 360 Tdr. og Sukkerroer 300 à 400 Centner.

Langeland: Hvede 20 Tdr. til 130 Pd., Rug 10 Tdr. til 125 Pd., 2rd. Byg 12 Tdr. til 112 Pd., 6rd. Byg 12 Tdr. til 110 Pd., Havre 20 Tdr. til 84 Pd., Ærter 12 Tdr., Runkelroer 300 Tdr. og Gulerødder 250 Tdr.

Det nordøstlige Fyen: Hvede 16 Tdr. til 128 Pd., Rug 12 Tdr. til 122 Pd., 2rd. Byg 11 à 12 Td. til 112 Pd., 6rd. Byg 12 Tdr. til 108 Pd., Havre 15 Tdr. til 82 Pd., Bønner (et enkelt Sted) 18 Tdr., Ærter 10 Tdr., Runkelroer 300 Tdr. og Turnips 300 Tdr.

Midtfyen: Hvede 13 Tdr. til 128 Pd., Rug 11 Tdr. til 120 Pd., 2rd. Byg 12 Tdr. til 112 Pd., Havre 14 Tdr. til 76 Pd., Bønner 14 Tdr., Ærter 10 Tdr., Kartofler 40 Tdr., Runkelroer 280 Tdr., Agerhø 3000 Pd. og Enghø 4000 Pd.

Assenseggen: Hvede 16 Tdr. til 128 Pd., Rug 15 Tdr. til 120 Pd., 2rd. Byg 12 Tdr. til 114 Pd., 6rd. Byg 12 Tdr. til 112 Pd., Havre 18 Tdr. til 80 Pd., Ærter 10 Tdr., Boghvede 12 Tdr., Kartofler 30—40 Tdr., Runkelroer 300 Tdr. og Turnips 250 Tdr.

Eggen Frederits-Vejle: Hvede 8 à 16 Tdr. til 124—130 Pd., Rug 12 à 15 Tdr. til 118—123 Pd., 2rd. Byg 12 à 15 Tdr. til 108—112 Pd., 6rd. Byg 14 à 15 Tdr. til 104—108 Pd., Havre 15 à 20 Tdr. til 75—78 Pd., Ærter 8 à 10 Tdr., Boghvede 8 à 9 Tdr., Kartofler 20 à 24 Tdr., Runkelroer 100 à 200 Tdr., Rutabaga 100 à 250 Tdr., Turnips 300 Tdr., Tobak 2200 Pd., Agerhø 6000 Pd. og Enghø 5000 Pd.

Eggen Vejle-Horsens: Hvede 12 à 16 Tdr. til 125 Pd., Rug 10 à 14 Tdr. til 115—120 Pd., 2rd. Byg 11

å 13 Tdr. til 105—110 Pd., Havre 14 å 18 Tdr. til 75—80 Pd., Kartoffler 25 å 30 Tdr., Runkelroer 200 Tdr. og Turnips 300 Tdr.

Hadsherred: Hvede 14 Tdr. til 125 Pd., Rug 14 Tdr. til 120 Pd., 2rd Byg 12 Tdr. til 106 Pd., Havre 22 Tdr. til 75—78 Pd., Runkelroer 300 Tdr. og Turnips 350 Tdr.

Aarhuseggen: Hvede 15 å 20 Tdr. til 124—130 Pd., Rug 12 å 18 Tdr. til 116—122 Pd., 2rd. Byg 12 å 15 Tdr. til 105—112 Pd., Havre 15 å 25 Tdr. til 75—80 Pd., Runkelroer 300 å 400 Tdr., Rutabaga 300 å 375 Tdr. og Turnips 300 å 400 Tdr.

Ebeltofteggen: Rug 8 å 9 Tdr. til 119 Pd., 2rd. Byg 10 å 12 Tdr. til 108 Pd., 6rd. Byg 10 å 11 Tdr. til 103 Pd., Havre 14 å 18 Tdr. til 80 Pd., Bønner 9 å 10 Tdr., Ærter 8 å 9 Tdr., Kartoffler 20 å 80 Tdr., Runkelroer 200 å 250 Tdr., Rutabaga 300 Tdr. og Turnips 300 Tdr.

Grenaa Vesteregn: Rug 7 å 10 Tdr. til 114—120 Pd., 2rd. Byg 7 å 12 Tdr. til 108—114 Pd., Havre 8 å 13 Tdr. til 75—80 Pd., Boghvede 4 å 6 Tdr., Kartoffler 30 å 40 Tdr., Rutabaga 250 å 300 Tdr. og Turnips 200 å 250 Tdr.

Eggen Sydøst for Randers: Hvede 10 å 15 Tdr. til 125—130 Pd., Rug 10 å 12 Tdr. til 116—122 Pd., 2rd. Byg 15 å 18 Tdr. til 106—110 Pd., Havre 16 å 24 Tdr. til 78—82 Pd., Ærter 10 å 14 Tdr., Boghvede 6 å 10 Tdr., Kartoffler 20 å 80 Tdr., Rutabaga 300 å 350 Tdr. og Turnips 250 å 300 Tdr.

Hobroeggen: Rug 6 å 8 Tdr. til 120 Pd., 2rd. Byg 9 å 10 Tdr. til 106—107 Pd., 6rd. Byg 10 å 12 Tdr. til 95—98 Pd., Havre 10 å 14 Tdr. til 70—84 Pd., Kartoffler 40 Tdr., Rutabaga 250 å 300 Tdr. og Turnips 200 å 250 Tdr.

Eggen Sydøst for Aalborg: Hvede 12 å 13 Tdr. til 126—130 Pd., Rug 9 å 11 Tdr. til 115—120 Pd., 2rd. Byg 9 å 10 Tdr. til 106—108 Pd., Havre 15 å 18 Tdr. til 77—80 Pd., Ærter 10 å 11 Tdr. til 125—128 Pd., Kar-

tofler 35 à 45 Tdr., Runkelroer 300 à 350 Tdr., Rutabaga 300 à 350 Tdr. og Turnips 280 à 300 Tdr.

Vendsyssel: Hvede 10 Tdr. til 122 Pd., Rug 12 Tdr. til 115 Pd., 2rd. Byg 10 Tdr. til 104 Pd., 6rd. Byg 10 Tdr. til 94 Pd., Havre 12 Tdr. til 70 Pd., Kartoffler 40 Tdr., Rutabaga 3—400 Tdr. og Turnips 300 Tdr.

Thy: Rug 8 à 9 Tdr. til 122 Pd., 2rd. Byg 13 à 15 Tdr. til 104 Pd., 6rd. Byg 13 à 15 Tdr. til 96 Pd., Havre 12 à 14 Tdr. til 72 Pd., Ærter 7 à 8 Tdr., Kartoffler 50 à 60 Tdr., Rutabaga 300 Tdr., Turnips 350 à 400 Tdr. og Gulerødder 300 à 350 Tdr.

Mors: Hvede 8 à 11 Tdr. til 116—120 Pd., Rug 8 à 14 Tdr. til 116—122 Pd., 2rd. Byg 7 à 16 Tdr. til 105—108 Pd., 6rd. Byg 8 à 18 Tdr. til 92—98 Pd., Havre 12 à 20 Tdr. til 75—82 Pd., Ærter 5 Tdr., Kartoffler 10 à 35 Tdr., Runkelroer 170 à 225 Tdr., Rutabaga 200 à 250 Tdr., Turnips 250 à 300 Tdr. og Gulerødder 125 à 175 Tdr.

Egnen Lemvig-Struer-Skive: Hvede 10 Tdr. til 125 Pd., Rug 12 Tdr., 2rd. Byg 10 Tdr. til 107 Pd., 6rd. Byg 9 Tdr., Havre 14 Tdr., Ærter 7 Tdr. og Turnips 250 Tdr.

Lysgaard Herred: Hvede 10 à 11 Tdr. til 126—128 Pd., Rug 6 à 12 Tdr. til 120—122 Pd., 2rd. Byg 4 à 11 Tdr. til 106—110 Pd., 6rd. Byg 3 à 5 Tdr. til 100—102 Pd., Kartoffler 20 à 35 Tdr. og Turnips 200 à 250 Tdr.

Hammerum Herred: Rug 6 à 8 Tdr. til 115—120 Pd., 6rd. Byg 7 à 10 Tdr. til 100 Pd., Havre 6 à 10 Tdr. til 72 Pd. og Kartoffler 30 à 40 Tdr.

Egnen Herning-Holstebro: Rug 2 à 10 Tdr. til 116 Pd., 2rd. Byg 2 à 12 Tdr. til 110 Pd., 6rd. Byg 2 à 8 Tdr. til 96 Pd., Havre 4 à 10 Tdr. til 70—80 Pd., Kartoffler 10 à 50 Tdr., Runkelroer 200 Tdr., Rutabaga 150 Tdr. og Turnips 240 Tdr.

Egnen ved Ringkjøbing Fjord: Rug 4 à 7 Tdr. til 118—120 Pd., 6rd. Byg 3 à 5 Tdr. til 92—100 Pd.,

Havre 6 à 9 Tdr. til 70—75 Pd., Boghvede 4 à 5 Tdr. til 92—96 Pd., Rutabaga 200 à 250 Tdr. og Turnips 250 à 300 Tdr.

Eggen Varde-Esbjerg: Rug 5 à 9 Tdr. til 115—120 Pd., 2rd. Byg 5 à 10 Tdr. til 108—112 Pd., 6rd. Byg 3 à 8 Tdr. til 100—104 Pd., Havre 6 à 12 Tdr. til 74—80 Pd., Bønner 10 Tdr., Ærter 8 Tdr., Boghvede 3 à 5 Tdr., til 90—96 Pd., Kartoffler 20 à 30 Tdr., Rutabaga 200 à 250 Tdr. og Turnips 300 Tdr.

Det nordvestlige Bornholm: Hvede 11 Tdr. til 127 Pd., Rug 10 Tdr. til 122 Pd., 2rd. Byg 13 Tdr. til 112 Pd., 6rd. Byg 13 Tdr. til 108 Pd., Havre 15 Tdr. til 84 Pd., Ærter 10 Tdr., Kartoffler 30 Tdr., Runkelroer 300 Tdr., Rutabaga 200 Tdr. og Turnips 250 Tdr.

Det sydlige Bornholm: Hvede 9 à 12 Tdr. til 129—133 Pd., Rug 9 à 11 Tdr. til 118—120 Pd., 2rd. Byg 10 à 12 Tdr. til 113—115 Pd., 6rd. Byg 12 Tdr. til 110—112 Pd., Havre 16 Tdr. til 84 Pd., Ærter 8 à 10 Tdr., Vikker 10 Tdr., Kartoffler 12 Tdr. og Runkelroer 250 à 300 Tdr.
